
TDK-dolgozat

2023.

Hadjadj Karim
Pénzügyi és Számviteli kar

AZ ADÓRENDSZER VIZSGÁLATA AZ OECD TAGORSZÁGOKBAN

Dr. Hegedűs Szilárd

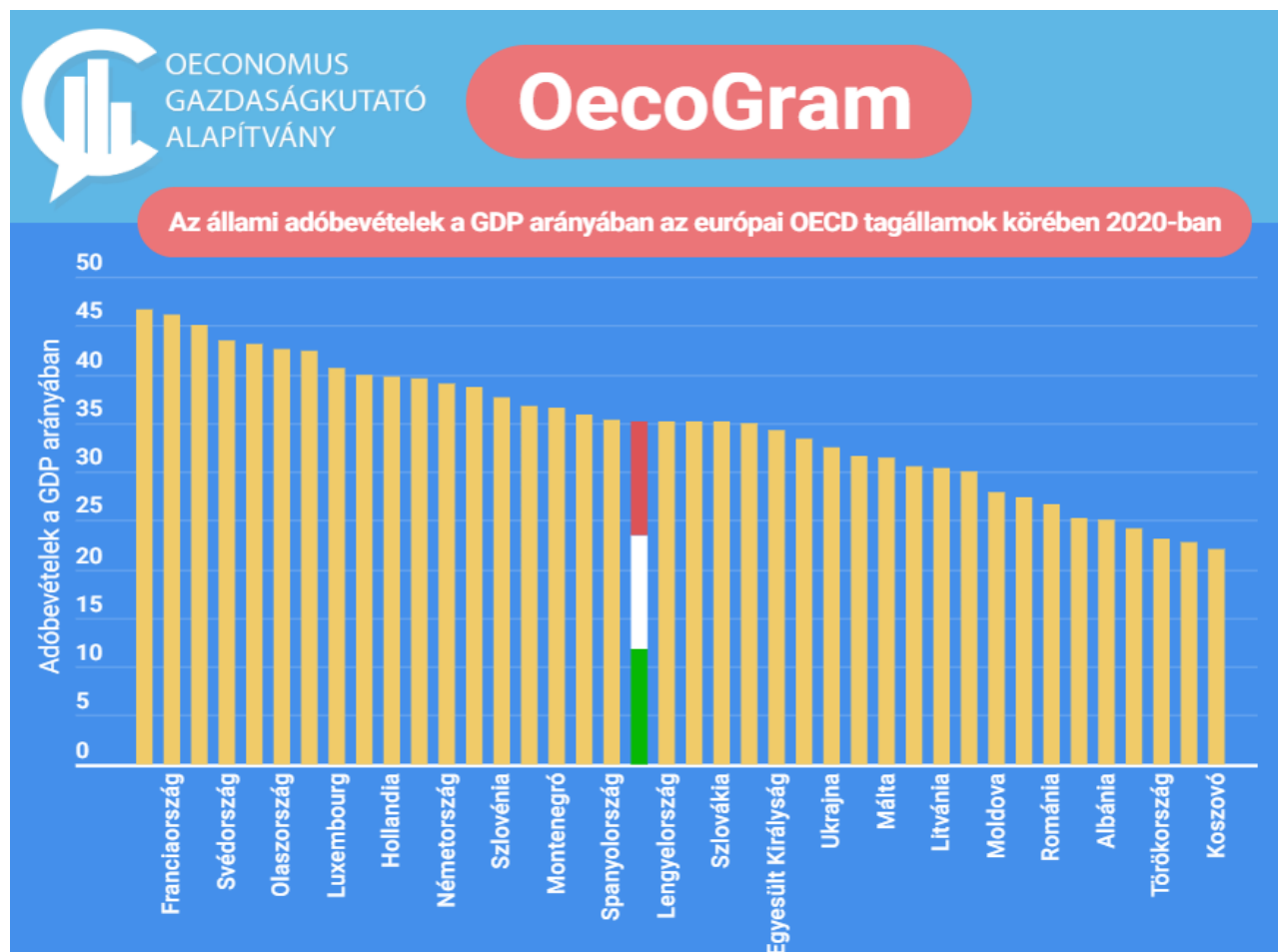
Kézirat lezárásának dátuma: 2023. november 07.

Tartalomjegyzék

1.Bevezetés	1
2.Irodalmi cikkek eddigi eredményei és álláspontjai	4
3.Anyag es módszertan	18
3.1. Korreláció vizsgálat	19
3.1.1. Korreláció vizsgálat eredményei.....	32
3.2. Főkomponensanalízis vizsgálat.....	33
3.2.1. Főkomponensanalízis vizsgálat eredményei	45
4.Következtetések és javaslatok	46
5.Összefoglalás.....	47
5.1. Záró gondolat	47

1.Bevezetés

Az adórendszerek elemzése során fontos szempont az, hogy mennyire biztosítja az adóbevételeket az állam számára. Az állami bevételek nagy része adóbevételek, ezért kimagaslóan fontos hogy egy adórendszer a lehető leghatékonyabban működjön.

1.ábra: Az Állami adóbevételek a GDP arányában az európai OECD tagállamok körében 2020-ban

Forrás: Oeconomus Gazdasági Alapítvány

A táblázat alapján láthatjuk hogy mely OECD tagországoknak mekkora az adóbevételük GDP arányosan. Továbbá azt is láthatjuk hogy Franciaországnak van a legmagasabb adóbevétele a többi tagországhoz képest. Az adóbevételek maximalizálása lehetőséget ad a fenntarthatóbb gazdasági növekedéshez, ezenkívül az adóbevételek forrásokat biztosítanak a versenyképesség stabilitásáért. Fontos kihangsúlyoznom, hogy az adórendszerek hatékony működésének az egyik alappillére hogy tudjon alkalmazkodni a külső környezet torzító hatásai ellen.

Egy szemeszterig lehetőségem volt tanulni Közgazdaságtant és Adótant, amik nagyon érdekesek voltak számomra. Az a kérdés született meg ezzel kapcsolatban, hogy mik azok a tényezők és alapelvek amik lényegesen megváltoztathatják a gazdasági környezet dinamikáját. Nagyon sok adózással és közgazdaságtannal kapcsolatos cikket olvastam, amik arra hívták fel a figyelmemet, hogy egy adórendszernek a felépítése és tökéletesítése rendkívül bonyolult és komplex. Nagyon sok külföldi és hazai közgazdászoknak az álláspontjait olvastam.

A témaválasztásom hátterében több indok fűződik meg:

1. Eddigi ismereteim és tanulmányaim során az a vélemény alakult ki bennem, hogy az adózási rendszer csak egy adalék ami jobbá vagy rosszabbá teszi egy ország gazdasági versenyképességét.
2. Az adórendszerek méréséhez nincs teljesen objektív módszer, az alkalmazott módszerek és gazdasági irányzatok lehetőséget adnak egy teljesen új adópolitikának a megalkotásához.
3. A kutatásból szerzett tapasztalatok és eredmények motivációt adhatnak a kutatási terület újra gondolásához.
4. Az említett személyes érdeklődés miatt már korábban megfogalmazódott bennem, hogy az adózás valamely területéről vagy aktuális problémájáról szeretnék szakdolgozatot írni.
5. A szakirodalmak kevesebb észrevételeket írnak az OECD tagországok adórendszereiről és az esetleges új megoldások részletezéséről. Mélyen hiszek abban, hogy az adórendszert meg lehet és meg is kell reformálni, hogy az adóelkerülések mértékét minimalizálni tudjuk.

Véleményem szerint a választott téma fontossága elengedhetetlen. A kutatás fő célja, hogy az előbb említett álláspontomat „*az adózási rendszer csak egy adalék ami jobbá vagy rosszabbá teszi egy ország gazdasági versenyképességét*” hogyan lehet megalkotni, hogy az említett adalék tökéletesen működjön a gazdasági környezetben. Mellesleg több év eredményét amik 2019, 2020, 2021 és 2022 években voltak, azokból milyen tanulságot vonhatunk le az adózási rendszer működéséről. Valamint ezek az országok milyen eszköztárakkal rendelkeznek a felmerült nehézségek megoldásához. A kutatási cél eléréséhez összehasonlításokat végeztem az OECD tagországok adórendszereiről. Különböző statisztikai módszereket is figyelembe

vettem, valamint az általam vélt legfontosabb adóterhelési mutatókat is, amiket szintén vizsgálat alá rendeltem.

Gondolatmenetemet az alábbi fejezetek szerint fejtettem ki:

- 2 fejezet – Irodalmi cikkek eddigi eredményei és álláspontjai
- 3 fejezet – Anyag es módszertan
- 4 fejezet – Következtetések és javaslatok
- 5 fejezet – Összefoglalás

2.fejezetben áttekintem az eddigi irodalmak eredményeit és álláspontjait, amik meghatározó tényezők a kutatásra nézve. Továbbá a 3.fejezetben pedig elemzéseket fogok végrehajtani, hogy megerősítést szerezzek azzal kapcsolatban, hogy mik a legfontosabb tényezők egy adórendszer hatékonyságának a megteremtéséhez. Az elemzések eredményeit a 4.fejezetben írom le részletezem, utána javaslatokat teszek azzal kapcsolatban, hogy milyen eredményeket kaptam és hogy a milyen következtetéseket vontam le. Végezetül összefoglalom, hogy mi az egész dolgozat üzenete. Továbbá miért is fontos az adórendszerek mélyebb elemzése és kutatása.

2. Irodalmi cikkek eddigi eredményei és álláspontjai

Egy ország versenyképességét, nagyon sok makrogazdasági tényező befolyásolja. Kutatásom célja hogy felderítsem milyen statisztikai összefüggés van a OECD országok adórendszere és versenyképességük között. Az irodalmak döntő többségiben amellet érvelnek, hogy az adórendszer egy lehetőség arra hogy egy ország versenyképessége még hatékonyabbá váljon. Először is ami az egyik legnagyobb befolyásoló tényező az a vállalkozási kedv. A vállalkozások azok a gazdasági szereplők akikre nagyhatást gyakorol az adórendszer, és az ehhez kapcsolódó jogszabályok. Egy ország sokat profitálhat abból, hogy ha az adórendszere valóban vállalkozóbarát. Amivel biztosan nagy eredményt lehet elérni, azaz ha ösztönzi a vállalatokat arra hogy még több beruházásokat végezzenek el. Tehát az adórendszer alkalmas arra, hogy külföldi tőkét áramoltasson be egy országba (Vörös, 2011). A vállalkozások fennmaradásának a kérdését nagy befolyással szerepel az adórendszer milyensége.

Emellet más fontos tényezők is szerepelnek még pedig a nemzet versenyképessége. Nagyon sok publikáció azt állítja, hogy lehet kapcsolati összefüggést találni a nemzeti és a vállalati versenyképesség között. Emiatt kell olyan üzleti környezetet megteremteni, ahol a vállalkozások gyorsan és hatékonyan tudnak reagálni a váratlan gazdasági krízisekre (Varga, 2014). Fontos megelőzni azt, hogy a vállalkozások bizalma ne legyen alacsony az adórendszerrel szemben. A világbank szerint a két legmarginálisabb tényező a vállaltok számára a társasági adón kívül nem más, mint az adó mértéke, és az adóharmonizáció mélysége egy befektetés eldöntése kapcsán (Erdős, 2012).

Továbbá még az is elengedhetetlen, hogy egy piacot úgy adóztassunk meg, hogy az ösztönzőleg hasson a vállalatokat működésre. Ha az adórendszert próbálnánk definiálni akkor azt mondhatjuk, hogy ez egy olyan rendszer ami a közterhek szabályos eloszlását biztosítja. Ha ez a rendszer hatékonyan tud működni akkor képes megnövelni a társadalmi jólétet. Ezért is fontos, hogy ez a rendszer a lehető legkedvezőbb legyen a vállaltok számára, mert akkor elkerülhető az adómorál romlása. Fontos kiemelni, hogy az adó a modern állam működésének egy alapvető pillére. Letner Csaba közgazdász szerint: *„minden adórendszer magán viseli az őt létrehozó, illetve működtető állam és politikum jellegzetességeit. Az optimálisan kialakított adórendszer rendelkezik belső kohézióval, szervező erővel és képes megvalósítani a gazdaságpolitika céljait”* (Letner, 2016, pp. 11-12).

Az adórendszernek valóban fontos kohéziókkal kell, hogy rendelkezzenek mint például az adórendszer ösztönözi e a vállalatokat az innovatív megoldásokra. Emellet a társasági adót úgy alakítják e, hogy az a vállalkozások számára kedvező legyen. Sajnos gyakori eset, hogy egy ország adórendszere nem hatékony, és így a gazdasági szereplők hajlamosak az adózási

kötelezettségüket elmulasztani. Ezek az elmulasztások torzító hatás gyakorolnak az ország versenyképességére(Részegi, 2010). A fejlett országok adórendszere az adóelkerülést próbálja a lehető legkisebb mértékre minimalizálni. Ahhoz, hogy egy gazdaság versenyképessége tiszta tudjon maradni természetesen nagyon sok tényező figyelembe kell hogy vegyünk. Adózás szempontjából fontos az hogy a gazdasági szereplők értsék az ok-okozati összefüggéseket, azaz mit adózunk és miért kell a nyereségünk után adót fizetni. Vállalatoknál ami ilyen nagy probléma az a társasági adó mértéke. Érdekes az a tény hogy a adózási alapelvek közül az Egyszerűség elve az ami eldöntheti azt, hogy egy adórendszer mennyire is hatékony.

Adam Smith szerint az adó legyen konkrétan meghatározva. A gazdasági szereplők teher viselése egyszerűen és pontosan legyen meghatározva. Tehát a modern gazdaságban a közgazdászok azt mondják, hogy egy hatékony adórendszernek betarthatónak, és betartathatóan kell hogy működjön. Továbbá átláthatónak kell lennie és egyszerűnek. Külön kikell emelni, hogy az egyszerűség elve mindenféleképpen működjön, hogy a gazdasági szereplők számára az adórendszernek megérthető legyen. A Covid-pandémia után több ország próbálta az adózási adminisztrációkat egyszerűsíteni. Hiszen a gazdasági szereplők több adózási adminisztrációt kell hogy végezzenek, mint pl: bevételek helyes elkészítése. A Covid ideje alatt az országok rájöttek arra hogy sokkal egyszerűbbé tehetik a adózási adminisztrációkat ha modernizálnak, digitalizálnak. Ha ezt jól tudnák az országok kivitelezni, akkor csökkenteni lehetne a torzításokat, azaz egy hatékonyabb adórendszert tudnának formálni(OECD, 2021).

Fontos az is, hogy ez a fajta adórendszer reformok ne hátráltasson más fajta adó jogszabályt, vagy adónemet. Hiszen az adórendszer fontos feladata az, hogy a biztonságos költségvetési finanszírozás ne sérüljön. Ennek okán kell óvatosan bánni a költségvetési rezilienciával(Domokos, 2022). Általánosságban úgy vélik, hogy ha egy adót mérséklünk akkor az ösztönzőleg hat. De ez sajnos nem mindig van így. Ami még inkább igaz hogy nincs egy meghatározott adórendszer ami minden állam számára sikeres lenne. Ezért is nagyon érdekes kérdés hogy az OECD országok kapcsán milyen fajta adórendszer lenne kollektíven a hatékonyabb és méltányosabb.

Adam Smith szerint az adórendszernek általánosnak, igazságosnak, olcsónak és kényelmesnek azaz egyszerűnek kell hogy legyen. Genschel és Schwarz szerint az adóverseny, pozitívan korrelál a külföldi ügyletekkel. Másrészt, függ a külső externáliák hatására, azok a adózási rendszerek vannak veszélyben ahol a gazdaság nyitottan működik. Az OECD országok közül vannak is ilyen országok amikkel számolnunk kell ha változást szeretnénk behozni, ilyen ország

például: Magyarország. Chen és Smekal kutatási eredményeiből az következik hogy akkor lesz Pareto-hatékony egy rendszer ha próbálunk minél jobban a harmonizációra törekedni és egyben a társasági adó piactorzító hatásait csökkenteni(Tompa, 2016). Továbbá vannak más közgazdasági modellek ahol megpróbálják a hatékony adórendszert megállapítani minden egyes tényező változatlansága mellett. Az adózásnak az általános szerepe hogy a költségvetési kiadásokat fedezze. A versenyképességet nagyon könnyű befolyásolni különböző makrogazdasági tényezővel. Az egyik legfontosabb a makró tényező az nem más mint az inflációnak a mértéke.

Az államon kívül nincs más intézmény ami a kényszer hatalmát gyakorolhatja. Két ilyen modell a Laffer-görbe és Phillips görbe, mindegyik modell más-más problémára segíti a közgazdászokat arra hogy milyen összefüggések vannak egyes makrogazdasági tényezők között. A Philips görbe a nominális bérek és a munkanélküliségi szint közötti összefüggést írja le, ami azért fontos mert adókedvezményekkel tudunk munkáltatókat ösztönözni arra hogy foglalkoztassanak több munkavállalót. De fordítva is igaz, hogy munkavállalók is ösztönözhetőek arra hogy ne legyenek munkanélküliek. A Laffer-görbe pedig az adók kulcsok növekedése és az adóterhek között milyen összefüggés vélhető fel. Ezekre a problémákra az adórendszernek megoldásokat kell adni, fontos hogy a szabályozások relevánsak és érthetőek legyenek a gazdasági szereplők számára. A mai üzleti világban egy nehezítő faktor hogy szinte globalizálva lettek az ország gazdaságai. Czékus Ábel doktori értekezésben így fogalmaz adó versenyről ahol a nemzetközi gazdaság hozzájárul a reálgazdasági *adóoptimalizáláshoz* „minden eddiginél fejlettebb pénzügyi infrastruktúra, a termelési láncokba szerveződő multinacionális vállalatok, az immateriális javak felértékelődése vagy a termelési eszközök és erőforrások mobilitása.”(Czékus, 2019, pp. 7-8).

Láthatjuk hogy nagyon sok külső hatásra kell védekezni az adórendszernek, hogy a gazdasági szereplő és államok versenyképessége ne sérüljön. Emiatt az ok miatt fontos, hogy a ”okos adózás fogalmát” beleépítsük az adózási kultúránkba. Ez mit jelent: azt jelenti hogy az adórendszer fenttarthatóságot tartja a legfontosabb feladatának. Ennek a rendszernek az alappillérei: okos adók, okos adóigazgatás és az adózást segítő okos informatikai alkalmazások. A cél egyértelműen a környezet szennyezésnek a kímélése és enyhítése(Bordás, 2019).

Ha a nemzetállamok ezt a stratégiát követik, akkor az adórendszer még kifinomultabb lehet, és ezzel elősegítenék a gazdaság hatékony növekedését. OECD országok számára ez nagy lehetőség arra, hogy az adóügyi együttműködésüket tovább mélyítsék a gazdasági előrelépés reményében. Emellett meg szeretnék említeni néhány gazdasági növekedést ösztönző adóügyi

eszközöket. Ezek lehetnek megtakarítást, beruházást és munkakínálati ösztönzők. Ezeket a folyamatokat elérhetjük adóreformok útján amik kifejezetten egy-egy területnek a kijavítását vagy újragondolását fogalmazzák meg az adóreformok.

Vannak közgazdászok kik azt mondják, hogy az adóreformok is lehetnek megoldások. Egyik ilyen közgazdász Matolcsy György volt, aki azt hangsúlyozza hogy az adórendszer legyen: Fenntartható egyensúlyt biztosítsa, modern adó bevezetése és az azonos versenyfeltételek megteremtése stb(Tompa, 2016).

Az adóreformok első sorban a méltányossági kérdést próbálják kivitelezni, hiszen az adó kedvezményeket többnyire a nagy multinacionális vállalatok tudták csak kihasználni. Az adó rendszer sajnos nem tud minden gazdasági szereplőt egyenlőnek kezelni, mérsékelni tudja az egyenlőtlenségi problémákat.

Emiatt is az adóterhek eltérő lehetnek, az adóteher is egy fajsúlyos része annak hogy az adórendszer hatékonyságában. A klasszikus közgazdaságtani modellekben az adó hatását holtteher-veszteségként jelentkezik. A holtteher-veszteségnél sérül a termelői többlet és a fogyasztói többlet. Hiszen adózás után csökken a jövedelem, a legnagyobb probléma az hogy csökkenthető-e a holtteher-veszteség egy hatékony adózási rendszer mellett. A probléma gyökere onnan eredeztethető, hogy a határköltség és a az ár szelektív adózás terén nem ugyanazok. Ha egyformák lennének eltolódások a keresletben és a termékszerkezetben. Emiatt a szakirodalom nem az adóztatást hibáztatja a források allokálásában bekövetkezett hatékonyságsérülésért, hanem a szelektív adóztatás az ami problémát megteremti(Erdős, 2006).

Az adóterhek között meg kell állapítani, hogy most direkt vagy indirekt adózás van e hangsúlyban. Általános tény, hogy a munkanélküliségi és gazdasági részesedés az ipari szektorban szignifikánsan pozitív irány fedezhető fel. Továbbá az adóterhek leginkább az állami szektorban egy fontos indikátor. Emellett szoros kapcsolat van a GDP és adóterhek között. Érdekes tény az, hogy az inflációnak a növekedése nagy mértékű terheket is tud okozni(Celikay, 2020). Fontos hogy az adóterheket is számításba vegyük, hogy az adóverseny hatékonyan tudjon működni. Fontos még kiemelni, hogy az adó teher szignifikánsan reprezentálja azt a tényt, hogy az adó terhek nagy befolyásoló erővel bírnak, ami nagy mértékben fontos tényező a társadalmi jólétnek a fennmaradásáért(Macek, 2014).

Most nézzük meg azt, hogy az adóterhek hogyan hatnak a tőkére. Először is egy negatív kapcsolatot vélhetünk fel általánosságban és a külföldi tőke és a társasági adózás kapcsolatában. Fontos szempont, hogy az ország úgy alakítsa ki az adójukat hogy az ne legyen taszító a potenciális befektetők számára. Természetesen a mai gazdaságoknak egyfajta

könnyítés lehet hogy az országok globalizálva lettek, ez lehet előny is meg hátrány is egyaránt. Ha egy hatékony adórendszert szeretnénk kiépíteni akkor fontos, hogyan közelítsük meg az adóterheket. Szerencsés először összehasonlítást tenni a különböző adózási rendszerek között hogy melyik rendszer mekkora mértékű adóterheket vetnek ki a gazdasági szereplők számára. Fontos először a redisztribúciós folyamatokat megvizsgálni.

A redisztribúció az adózásban azt jelenti, hogy a jövedelmeket úgy próbálja az adórendszer szétosztani, hogy a társadalmi igazságot betartsa, és ne okozzon hátrány a társadalom számára. Az adóterheknek az ábrázolását a Laffer görbével tudjuk a leghatékonyabban ábrázolni ha teljesül a modell feltételei. Továbbá a forrás allokáció is fontos befolyásoló tényező az adózási terhek megállapításában. Általánosságban a közgazdászok azt mondják „ *minél kisebb ráfordítást emészt fel az adózás, akár adóügyi hatóságok, akár az adózási kötelezettségnek eleget tevő vállalatok és a háztartások részéről, ez annál kedvezőbb az alakulásra nézve*”(Erdős, 2006, pp. 5-6).

A források allokálása hangsúlyos tényező egy adórendszer hatékonyságára nézve. Hiszen minél több probléma van a források allokációjával, annál kedvezőtlenebb és romlik a hatékonyság mértéke és színvonala. A gazdaságpolitikának kell és szükséges foglalkoznia az adózás költségeivel. Először is az OECD országok adózási rendszerébe hozott változásokkal kezdeném a gondolatomat. Az OECD országok közti nemzetközi adózás alapelveit az 1912-es években a Nemzetek Szövetsége által megalkotott alapelvein nyugszik. Ezeknek az alapelveknek a célja az volt, hogy nemzeti szabályok egymásra hatásából származó túladóztatást és az ebből fakadó kettős adóztatást elkerülje. Ezek az alapelvek a napjainkban is fontos alapelvek, hiszen segítik megteremteni a fenntartható gazdasági növekedés alapjait. A vállalatok nemzetközi tevékenységéből származó jövedelmeiknek az adóztatását kezdetben a nemzetállamok főként szuverénen és unilaterális módon szabályozták(DR. Dankó&Tóth, 2016).

Raymond Vernon rámutatott arra hogy a multinacionális vállalatok és az érintett államok aszimmetrikus erőviszonyban állnak egymással. Ennek a magyarázata az hogy „multinacionális vállalatoknak lehetőségük van a áthelyezni tevékenységüket egyik ország területéről a másik ország területére addig a kormányzatok elkötelezettek a nemzetállam területét illetően”(DR. Dankó&Tóth, 2016). Ezáltal a szupranacionális szervezetek összehangolt adópolitikai törekvésekkel próbálnak az egyenlőtlen erőviszonyoknak a kompenzálására.

Manapság az OECD és az ENSZ által kidolgozott ajánlásai alapján az államok több adóügyi egyezményt kötöttek, hogy az országok adózási rendszerük hatékonyabban működjenek.

Továbbá több ország is be emelte a szokásos piaci ár elméletét az adózási rendszerükbe. A szokásos piaci ár elmélete azt mondja ki, hogy minden gazdasági szereplőnek úgy kell a árakat kialakítani hogy egymással szemben függetlenek legyenek egymástól. Jelenleg is azaz elfogadott gazdasági elv, ha egy gazdasági szereplő nem tartja be ezt az alapelvet, szankciók sújthatják azt a gazdasági szereplőt. Az OECD országok egyik legnagyobb kihívása az a BEPS, ami „a nyereség másik államba való áthelyezéséből eredő társasági adóalap amortizációt” jelent. A BEPS egy komoly kihívást jelent az adórendszerekkel szemben, hiszen a BEPS egy olyan jelenség ami az adóbevétel komoly kiesése jelenthet.

Az OECD országok külföldi befektetők számára kedvező adózási rendszert teremtenek meg ahhoz, hogy a külföldi tőkét magukhoz vonzzák, és ehhez a vállalatok igyekeznek globális adóterhelésüket minimalizálni(DR. Dankó&Tóth, 2016). A 15 pontból álló BEPS programnak a célja, hogy a multinacionális vállalatok jövedelem-átcsoportosításának megakadályozását és elkerülését, valamint a transzferárazással kapcsolatos nagyobb átláthatóságot próbálja a lehető legpontosabban megoldani(DR. Dankó&Tóth, 2016).

Emiatt fontos, hogy az OECD országok együtt működésre lépjenek. De mik is lehetnek még hatással az adóversenyre ? Fontos kiemelni, hogy a hatékonyság érdekében más külső befolyás nem sértheti az adórendszert. Ezek a befolyásoló tényezők politikai lobbik amik nem a gazdaság érdekét veszik figyelembe hanem, a saját politikai vagy rövid távú céljaikat. Ezek súlyos torzító hatást indukálhatnak amik GDP-vissza eséséhez is vezethetnek.

A források szerint számos pillérje van versenyképességnek, írásomban most 12 pillért fogok felsorolni. Ezek a pillérek a intézmények, infrastruktúra, makroökonómiai környezet, egészségügy, hatékony árupiacok, munkaerőpiacok, tőkepiac, innováció, méretgazdaságosság és az üzleti rendszer kifinomultsága.

Az intézményi rendszer és az adózási adminisztrációnak a gördülékenysége miatt fontos. A makroökonómiai környezetben pedig modellezni tudjuk az adózási téziseinket, az oktatás fontossága elengedhetetlen. Hiszen az emberek megismerhetik mi az adózás lényege, és miért is adózunk (OECD, 2011). De most kanyarodjunk el egy sokkal fontosabb adózási kérdésre még pedig hogy egy adórendszer mitől is lesz hatékony. Azaz ha egykulcsos vagy kétkulcsos adórendszert használ egy ország. Az írásomban külön kiemeltem azt a nagyon fontos adózási alapelvet, hogy az adórendszernek meg kell felelni az Egyszerűség alapelvének.

Richard Blundell közgazdász így vélekedik az egykulcsos adózásról „*egy kulcsos adó nem teszi egyszerűvé az adórendszert. Már csak azért sem, mert ha különböző jövedelmtípusok eltérő módon adóznak, akkor a valóságban kvázi több kulcsról beszélhetünk*”(Bordás, 2019, pp. 20-21). Továbbá az is fontos befolyásoló tényező egy adórendszer működése során, hogy

progresszív, degresszív vagy arányos adóztatást hajtunk végre egy ország gazdaságában. Az adóztatási módszereket lehet térségek szerint is csoportosítani. Európa nyugati részén jellemzőbb, hogy a progresszívból választják. Hazánkban a lineáris adóztatás módszerét használjuk. Minden országban ahol progresszív adózás folyik, a magasabb jövedelemmel rendelkező magánszemély nagyobb adóterhet visel. A régebbi időkben elterjedtebb volt a lineáris adóztatási forma a volt szocialista országok között. Magyarország is ezt a formát választotta, hiszen ő is a keleti szocialista blokkba tartozott. Örök vita folyik arról hogy miért lehet jobb a progresszív adózás.

A fő érv általában az szokott elhangozni, hogy a szándékolt megtakarítások aránya országos szinten nagyobb lehet. De a megtakarításoknál van még egy fontosabb fontos szempont az nem más mint a beruházási klíma(Erdős, 2014). Ami összefüggésben áll hogy a beruházások igazodni szeretnének a szándékolt megtakarításhoz. Egy gazdaság számára a beruházás létfeltétele elengedhetetlen a hatékony növekedés szempontjából.

A progresszív adózásnak szeretném az előnyeit felsorolni ami meggyőzheti az országokat abban hogy miért lehet hatásosabb mint az egykulcsos adózási rendszert más néven „lineáris adóztatás”.

Először is, a háztartások számára hatékonyabban tudja a szükséges adóbevételeket biztosítani. Továbbá, társadalom nagyobb része az adózási rendszert akkor tartja igazságosnak hogy ha a nagyobb jövedelmű állampolgárok nagyobb adóterhet viselnek (Erdős, 2014). Fontos kihangsúlyoznom, hogy itt egy nagyon érzékeny problémát tapogatózunk amit a mai napig is egy aktuális vita a közgazdászok között.

Másodszor a termelés üteme és volumene soha nem egyenletes mert a fluktuációk nagy mértékűek, ami hátrálhatja a gazdaság stabilitását. Emellett még a beruházási hajlandóság is csökkenhet, hosszabb távon gazdasági hátrányt okozhat. A progresszív adóztatás gyógyszer lehet ezeknek a problémáknak a helyreállításához. Lineáris adózás lehet megoldás aminek a hatása sokkal lassabb (Erdős, 2014). A gyorsaság sokszor fontos tényező, hiszen gazdasági versenyeket lehet megnyerni.

Harmadszor, egy fontos összefüggésnek a tényét fogom leírni, még pedig ha egy ország progresszív adózásról áttér egykulcsos adózásra. Abban az esetben lehet ez racionális döntés ha a beruházási klíma nagyon kedvező. Ennek reakciója, hogy a beruházás kereslete megnövekszik, 1995-ben volt erre példa amikor a gazdaságok a helyreállítási periódusban áttértek az egyik adóztatási rendszerről a másikra. Ennek eredménye, hogy a beruházások feltudták szívni a szándékolt megtakarításokat. A beruházásoknak a növekedése sokkal gyorsabban történt mint a GDP-é(Erdős, 2014). Az egykulcsú adózási rendszer sok esetben

rövid távon lehet eredményes. Hiszen ha egykulcsos adót vezetnek be akkor a megtakarítási ráta megnövekszik. Hirtelen a megnövekedett nettó jövedelmet nagyobb százalékban megtakarítják az emberek, de egy idő múltán elkezdi csökkenni (Erdős, 2014).

Vannak más fajta meglátások, még pedig nem az egykulcsos adó rendszer az ami igazán bonyolítaná az adózást. Hanem a túl sok kedvezmények és mentességek használata. Érdekes számomra az a jelenség, hogy az országoknak az áfa és társasági adónak a kapcsolata. Például Franciaországban a társasági adó mértéke magas ami 25% és az ország áfája 20%. Magyarországon pedig pont fordítva van a társasági adó mértéke 9% és az ország áfája 27%. A kérdés az, hogy melyik ország adórendszere a hatékonyabb, mitől hatékony az egyik mint a másik hogyan hat ez a vállalkozói kedvre? Mindkét országnak más az adórendszeri logikája, térség válogatja meg milyen adózási logikát folytat.

Az OECD országok kapcsán az egységesítés gondolata nagy előrelépést eredményezhet ha az adópolitika az országok között közel azonos lenne. A jelenlegi adózási modellek: skandináv modell, angolszász modell, kontinentális modell, közép európai modell és mediterrán modell (Czékus, 2019).

Mindegyik modell törekszik a jólétet fenntartani kisebb-nagyobb sikerekkel. Ha azt vesszük most figyelembe, hogy egy modellt szeretnék megalkotni ami az országok közel azonos szinten használnának akkor pár faktort figyelembe kell venni. Ezek a faktorok lehetnek adózási és nem adózási rendszerhez kötődő faktorok. Az adózási faktorok lehetnek: adózási adminisztráció, adók komplexitása, adóátutalás görbülékenysége, gazdasági szereplők reagálása az adó változásokra, adótervezés, adóincidens, nemzetközi adózási szabályok, nemzetközi adókihatások, fiskális hatások, adó hatás a biztosításokra. Nem adózási faktorok lehetnek: gazdasági rendszerek különféle hatásai, időhorizon, kompenzációs mechanizmusok, társadalmi preferencia, Nem adózási ösztönzők, juttatási rendszer kapcsolatai, különböző makrogazdasági befolyásoló tényezők (pl: demográfiai faktor) (OECD, 2016).

Ezeket a tényezőket ha figyelembe vesszük és eköré építenék az adórendszereket az OECD országok egységesen, akkor ezek az országok gazdasági előnyre tehetnek szert. Továbbá, számos közgazdász kutatásokat végzett azzal kapcsolatban hogy az OECD országok adórendszere mennyire működik a fiskális szabályozások a redisztribúciós mechanizmusok terén. Arra az eredményre jutottak a kutatók, hogy 2008-ban jelentős javulás mutatkozott. Ezt javulását mélyíteni kellene hiszen ez is egy fontos befolyásoló tényező az adórendszer működése kapcsán. 2015 OECD jelentés szerint egy szignifikáns trend mutatkozik meg a jövedelmi disztribúció kapcsán, hogy megnövekedett az elszegényesedési kockázat (OECD, 2016). Számos tanulmány mélyen tanulmányozta, hogy a személyi jövedelem és a gazdasági

növekedés közötti kapcsolatot. De az írásom számára az egyik legfontosabb adó az a társasági adó. A társasági adó fontos a külföldi tőke bevonzásához.

A közgazdászok szerint a társasági adó és a gazdasági növekedés között szignifikánsan negatív kapcsolat van. A társasági adó adóalapját a számvitelileg levezetett adózás előtti eredményből származik. Ezután különböző csökkentő vagy növelő tételek manipulálhatják az adóalapot.

Összeségében a társasági adóalapot így határozzuk meg. Magyarországon a társasági adóról az 1996.évi LXXXI. törvény rendelkezik. A források szerint *„A társasági adó rendszerében az aktuális gazdaságpolitikai célkitűzésekkel összhangban beruházás ösztönző, az elmaradott térségek felzárkóztatását elősegítő, tovább a kis- és középvállalkozások működését támogató kedvezmények működnek”* (Tompai, 2019, pp. 24-25). A vállalkozások működését a befektetéseknek a mozgását jelentős mértékben befolyásolja a társasági adó mértéke és az ahhoz kapcsolódó adókedvezmények.

A társasági adó szabályozása fontos hiszen jelentős hatással tud lenni az adóverseny tisztaságra. Káros adóversenyről akkor beszélünk amikor egy külföldi multinacionális vállalat, vagy csak nagyon csekély mértékben, a belföldi vállalatokhoz képest szignifikánsan kedvezőbb adózási feltételekhez jut. Ami azt eredményezi hogy a méltányoságnak az alapelve sérül(Erdős, 2012). Amiből még következtethetünk, hogy az állam diszkriminál egyes vállalatokat. Így a kedvező helyzetben lévő vállalatok a beruházásaikat végre tudják hajtani.

Források szerint, a társasági adó szabályozásában az adókedvezményeket kell elsősorban átformálni hogy a diszkrimináció veszélyét kiküszöbölje, továbbá ne jöjjenek létre adóparadicsomok. A kutatásom során a társasági adó egy nagyon fontos elem lesz. Hiszen minden adórendszernek az egyik legfontosabb adója az a társasági adó. Az OECD tagországoknak a társasági adó mértékük nagyon magas. Annak ellenére, hogy az országokban magas a társasági adó kulcs mégis hatékony tud működni.

A stabil adózási jogrend és a kedvező feltételek mellett a vállalatok bizalma megnő az adott országokban. Az adórendszernek erősnek és stabilnak kell, hogy legyen. Számos piaci elemzések vannak, amik hatékonyak lehetnek az adórendszer megismeréséhez. Ilyen elemzés pl: STEEP elemzés. Egy beruházás sorsát az adózás nagy súllyal szerepeltet a döntéshozatalban. Magyarország rendelkezik az egyik legalacsonyabb társasági adóval. Magyarország a társasági adóját 2017-ben csökkentette ami a hazai vállalkozások beruházásainak az élénkítését vette célul. Továbbá, az ország pozíciójának az erősítését szeretnék stabilizálni hogy minél több külföldi multinacionális vállalat érkezen és beruházásokat végezzenek Magyarországon.

Hatalmas gazdasági előnyt lehet ezzel szerezni ha egy ország megtud ismerni egy új üzleti kultúrát ami ösztönzi a megújulásra az országot. De emiatt is kellő figyelemmel kell azt kísérenünk, hogy a változás során ne veszítse el stabilitását az adórendszer. Az OECD jelentések szerint, az adózási rendszer akkor hatékony ha nyitott a megújulásra. Azaz egy innovatív adórendszer egy sikeres és hatalmas gazdasági növekedést kellően nagy hatással tud előmozdítani.

OECD országoknak folyamatosan törekedniük kell az innovációra. A mai üzleti világban az innovációval az országok és vállalatok gazdasági versenyeket nyerhetnek meg. Magyarországot külön kiseretném emelni, hiszen jelentős innovatív megoldásokat hajtott végre az adózás terén.

Megjelent az eSZJA, EKAER, Online pénztárgépek és Online számlázás. Az eSZJA-t a Nemzeti Adó és Vámhivatal üzemeltet. Az eSZJA lehetőséget ad a magánszemélyeknek, hogy saját maguk készítsék el az adóbevallást, a munkáltatói adómegállapítás már nem szükséges. A következő hasznos innovatív megoldás az a EKAER aminek a neve: Elektronikus Közti Áruforgalom Ellenőrző Rendszer. Az EKAER-t ugyanúgy a NAV által működtetett. A rendszer célja a gazdasági szereplők pozíciójának a megvédése és az áruforgalom gördülékeny működését. A rendszer egy nagyon leleményes megoldás hiszen segíti mérsékelni az adóelkerülések mértékét.

Az online pénztárgépek és online számlázási megoldások voltak a leghasznosabb megoldások. Az online pénztárgépek segíti az adómorál stabilitásának a megőrzését, az adórés csökkentését és megvédi a költségvetés bevételeit. Az online számlázás pedig az adatoknak a könnyebb visszakereshetőségét biztosítja a NAV számára(Tompa, 2019). Ezek a megoldások segítenek a gazdaság kifehéredését elősegíteni, ami a méltányoságnak a fontosságát erősíti. Ezzel az adórendszer is hatékonyabban tud működni. Az OECD országok számára nagy lehetőség lenne ha az adórendszerüket a lehető leginnovatívabbra formálnák.

Az országok emiatt nagy mennyiségű pénzt fektetnek be, kutatás és fejlesztési tevékenységekbe. Az OECD országok lépcsősen valósítják meg. Az 1. lépcsőben vannak a kutatási és fejlesztési inputok ami tartalmazzák (pl: az épületek és berendezések), ez követi majd a saját ötletek a megvalósításban (pl: bevételek). Végül az immateriális javaknak a fejlettsége tartoznak még az 1. lépcsőben (pl: felhasználási jog). 2. lépcsőben pedig az immateriális javak felhasználása követi(OECD, 2011). A vállalkozások életében fontos szerepet játszik az immateriális javak. Az immateriális javakból születik meg az innováció, amiből később a vállalatok gazdasági előnyt realizálhatnak.

De nem csak az immateriális javak lényeges tényezők az adózás terén. Hanem a vállalkozások erőforrásainak a mértéke is fontos szempont. Ha az állam biztosít támogatásokat a vállalkozások számára akkor az hosszú távon GDP növekedését is előtudja mozdítani. Hiszen állami támogatásokkal a vállalkozásokat ösztönözni lehet beruházások végrehajtásáért. Adókedvezményekkel is lehet a vállalatokat ösztönözni hogy a tevékenységük hatékonyan tudjon működni.

Adórendszernek kötelessége ösztönözni a vállalatokat, adózás terén sok lehetőségünk van ennek megvalósításához. Tehetjük azt hogy szankciókat vettünk ami fékező hatást gyakorol valamivel szemben, vagy adókat vezetünk ki mert azok nem tudták a funkciójukat kellőképpen betölteni. Fontos azt gondolatot kiemelni, hogy szankciókat indokolatlanul ne vessünk ki mert ezzel a vállalkozásokat vissza fogja tartani őket. Ami miatt megzavarhatjuk a gazdasági tevékenységüket. Szankcióknak a használatát kellő óvatossággal kell kezelni hiszen ezzel az intézkedéssel visszatudjuk tartani a nemzetgazdaság fejlődését.

Ritka megoldás szokott az lenne hogy egy ország adórendszerébe új adókat vezessünk be a gazdasági növekedés reményében. A környezet védelem egy kellő nagy figyelmet kap az üzleti világtól. Minden iparág megpróbálja a környezetet kevésbé szennyezni. Ebből kiindulva az adórendszer lehetőséget kap, hogy új adókat vezessenek be, ezek lennének a „zöld” adók. A zöld adók abban ösztönzik a vállalatokat hogy tevékenységüket úgy végezzék, hogy a lehető lekisebb szinten károsítsák a környezetüket. Az Európai Unióban már bevezetésre kerültek a zöld adók használata.

Az OECD országok számára fontos vita a zöld adók mértékének a meghatározása. Az OECD országok beszeretnék vezetni a szénadót. A szénadó funkciója, hogy csökkentse az üvegházhatást, ennek a működése, hogy magas adót terhet kell viselni annak a vállalatnak ki fosszilis energiát használ fel. A modern gazdaság jobban preferálja már a megújuló energia felhasználást mint a meg nem újuló energiát. Azaz számos ország társadalmilag elfogadná ha a környezetvédelemmel kapcsolatos adókat megemelnék hiszen az emberek egészsége egyre jobban veszélyeztetve van klíma változás által. Ilyen ország aki elfogadhatónak találja a környezetvédelemmel kapcsolatos adó növelését az nem más mint Norvégia(Carattini et al., 2017). Tehát megállapíthatjuk hogy a „zöld” adók is már nagy befolyásoló szereppel rendelkeznek a versenyképesség meghatározása során. De a nemzetközi versenyképességet még mindig a magas termelési szint határozza meg. A nemzetközi adózás segíthet a versenyképesség javításában.

De ha konkretizálni szeretnénk a versenyképesség legfontosabb tényezőjét akkor azt kell megemlítenem, hogy a vállalati szektor lenne az. A fő érv amiért támogatni kell a vállalatok

szektorát, mert egy ország termelési erejét többségében a vállalatok adják. Továbbá a vállalatok teremtik meg az innováció lehetőségét, emiatt az országok társadalmának a jóléte jelentősen tud javulni (Diana Rusu&Roman, 2018). Ami még fontos lehet, hogy pontosan megtudjuk mondani és kimutatni, hogy az adóversenyt ösztönző faktorok mikor lesznek károsak a gazdaság egészére nézve. Nagy szerepet játszik az is, hogy az országok adó jogszabályai milyen feltételeket enged a vállalkozások számára. Az adó jogszabályok stabilitása egy nagyon fontos jelzője abban, hogy mennyire működik egy ország gazdasága. Kifejezetten fontos az OECD országok számára, hogy a jogrend a lehető legátfogóbb legyen és segítse a vállalatok gazdálkodását. Az adóverseny fontos szempont a külföldi tőke vonzásához, és a nemzetközi tőkeáramlás kapcsán. De az adóverseny szempontjából, az adóharmonizáció meghatározó elem a hatékonyság megteremtéséhez. Két szempontot szeretnék kiemelni az egyik szempont, hogy „A nemzeti dórendszerek szuverenitásából adódó szabadsága így igen nagy, a szabályozása során csak arra kell ügyelniük, hogy ne tartalmazzanak a versenyszabadság korlátozását eredményező rendelkezést, és ne diszkrimináljanak”.

A másik szempont „Az adóverseny megfékezésére is megfelelő eszközként szolgálhat az adóharmonizáció, ha sikerülne az ellentétes érdekek mentén az erre irányuló közösségi szabályokat alkotni és betartani”(Erdős, 2012, pp. 101-102).

Továbbá most a káros adóversenyre vonatkozó jogszabályozásokat fogom átnézni. 1998-ban az OECD elfogadott egy jelentést ami a káros adóversenyek problémájára hívta fel a figyelmet. A jelentésnek nagyon nagy sikere volt hiszen példaértékű ajánlásokat tartalmazott. A jelentésnek nem volt kötelező ereje de mégis a külső államok elfogadták és önkéntes jogkövetést hajtottak végre. Az OECD jelentés egy saját víziót mutatott arról, hogy hogyan kerülhető el az indokolatlan káros adóverseny. A jelentés három csoportba sorolja, azok az adórendszereket amik károsak a gazdaságra nézve. Egy káros ösztönző lehet az amikor egy adórendszer minimálisan adóztatja meg a jövedelmeket amiknek a nevük „adóparadicsomok”. Az adóparadicsomok környezetében szoktak a vállalkozások offshore cégeket működtetni mert az adó mértéke alacsony vagy nulla(Erdős, 2012).

Fontos ezt az állapotot elkerülni mert az adórendszer nem lesz képes megfelelő mértékű adóbevételeket termelni az állam számára. A másik kategória ha egy adórendszer alacsony adószintet alkalmaz. Az ország bevételei közül a jövedelem adó nagyobb arányban van. Ezért fontos az, hogy a kedvezményeket figyelembe vevő tényleges adókulcsa ne legyen lényegesen kisebb egy másik ország kivetett adójánál(Erdős, 2012). A harmadik kategóriát az OECD nem vizsgálta meg. Az első két kategóriát vizsgálta meg az OECD és megállapította, hogy az első esetben. Ha egy ország minimális adó kulcsokat használ, akkor kockázatosává válik a

közkidadások finanszírozása. A második esetben arra következtetésre jutottak, hogy az ország adóbevételeinek a nagyrészt a közkidadásoknak a fedezésére használja, de emellett preferenciális szabályokat is alkalmaz. Potenciálisan magában tartalmazza az adóverseny káros elemeit amik hatással vannak az állam működésére (Erdős, 2012). A legkárosabb eset amikor az adórendszer más preferencia csoportoknak próbálja az igényeit kielégíteni azáltal, hogy több profitot tudjon realizálni. Továbbá a lehető legnagyobb mértékben segíti az adóoptimalizáció maximalizálását.

A jelentés legfőbb üzenete hogy az adómorál javuljon és korlátozzák vagy szüntessék meg a tisztességtelen adóversenyt. A tisztességes versenynek a feltétele, hogy átlátható és a diszkriminációt csökkentse. A káros adóversenyeknél sérül az egyenlőség, és az egyszerűség elvei. Amik az egyik legfontosabb alap elvek az adózásban. De mik is lehetnek egy káros adóversenyeknek a következményei ?

Eltérítheti a nemzetközi befektetéseket, elkedvetlenítheti az adózókat az önkéntes jogkövetéstől. Továbbá átalakíthatja a közkidadások és az adók közötti kívánatos egyensúlyt, a közszolgáltatásoknak az igénybe vétele nem lesz hatékony a háztartások körében. Továbbá, az adóigazgatási költségek megnövekszenek amik tovább növelnék az adminisztrációs költségeket. Ezek a következmények nagy hatást gyakorolnak egy ország versenyképességére. Mellesleg az adóparadicsomok következő károkat idézhetik elő. Közvetetten torzítják a reál beruházások értékét és aláássák az adórendszerek integritását és igazságosságát. Ami nagy mértékben ösztönzi az adófizetőket az adóelkerülésre, amik újra rajzolhatják az adórendszer működését.

Az OECD országok megpróbálják az adórendszerüket úgy kialakítani, hogy elkerüljék a torzító eszközök használatát az adópolitikájuk kialakítása során(Erdős, 2012).

Források szerint nagyon nehéz megtalálni azt a határt ami konkrétan eldönthető hogy az ország adóversenye káros az ország versenyképességére nézve. Most átfogom nézni hogy mely területeken jelennek meg a káros adóverseny hatásai. Ezek a területek: a külföldi befektetők, beruházók adókedvezményezése és a pozitív adó megkülönböztetés a külföldi tőke javára, adó paradicsomok létrehozásának engedélyezése, az olyan állami támogatások melyek a káros adóversenyt keletkeztetnek, adóelkerülési problémák és korlátozások, az országoktól eltérően indokolatlanul alacsony adókulcsok és adószintek alkalmazása(Erdős, 2012). Összefoglalásként, a források szerint komplikált egy olyan adózási rendszert kiépíteni ami kiküszöböli azokat a problémákat amik veszélyt jelenthetnek a nemzetgazdaság versenyképességére nézve.

Az OECD országok adórendszere és a makrógazdasági tényezők közötti kapcsolat szignifikáns. Az érvek amiket szeretnék felsorakoztatni az azok, hogy milyen hatásokra kell számítaniuk az OECD tagországoknak. Ha racionálisan tudnak kiépíteni egy adórendszert ami verseny előnyt eredményez. Ha ez sikerül akkor a hatások lehetnek olyanok hogy élénkítheti a gazdasági folyamatokat ami miatt emelkedhet a gazdasági növekedés. Az egészséges adó verseny ösztönözheti az országokat, az adószintüknek a csökkentésére. Továbbá kedvező adópolitikával esély adatik arra, hogy felzárkózzanak a kevésbé fejlett országok. A hatékony adózás kedvező hatást gyakorolhat a versenysemlegesség elvének érvényesülésére, ami az erőforrások jobb allokációját eredményezheti(Erdős, 2012).

3. Anyag es módszertan

A kutatásunk helyes kivitelezéséhez különböző statisztikai számításokat végeztem, hogy kiderítsem hogy az egyes adóterhelési mutatók között milyen szintű kapcsolat mutatkozik. A vizsgálatom során csak a leglényegesebb adóterhelési mutatókat fogom venni amiknek nagy befolyásuk van abban, hogy az adórendszer hogyan és milyen szinten működjön. A vizsgált időszakok 2019-től egészen 2022-ig terjednek. A vizsgálat tárgyát képezni fogja az adóelkerülési arányok, társasági adó, általános forgalmi adó, adóék, nettó vagyoni ráta, transzfer adó, eszközök adózása, pénzügyi tranzakciók adóztatása, és végül az ingatlanok adóztatása. A elemzések igazolására statisztikai programcsomagot (SPSS) segítségével határoztam meg az adóterhelési mutatók között lévő korrelációs kapcsolatok erősségét. Továbbá, a statisztikai programcsomag segítségével főkomponens-analízist is tudtam végezni ami jelentős következtetéseket lehet kimutatni az OECD tagországok kapcsán.

A kutatás során, az elhangzott tényezőket táblázatba foglaltam, hogy az átláthatóságot biztosítsam. Ezek a tényezők nagyon fontos szerepet kapnak abba hogy egy ország adórendszerét megtudjuk ítélni hogy hatékony vagy sem és hogy tud-e segíteni az ország versenyképességét javítani.

Adóterhelési mutatók:

Adóék
Nettó pénzügyi vagyoni ráta
Transzfer adó
Vagyonadó
Pénzügyi tranzakciók adózása
ingatlan adó
Társasági adó
Általános forgalmi adó

1.Táblázat: Adóterhelési mutató
Forrás: saját szerkesztés, 2023

3.1. Korreláció vizsgálat

Évekre lebontva fogom a az alábbi mutatók közötti kapcsolatok erősségét bemutatni. táblázatok meg mutatják hogy hogyan változtak az alábbi adóterhelési mutatók és hogy milyen kapcsolatok fedezhetőek fel amikből következtetéseket tudok levonni. Továbbá mik azok a főbb befolyásoló tényezők amikre nagyobb mértékben kell az országoknak figyelniük.

2019-es évhez tartozó táblázatok megmutatják a legfontosabb adózással kapcsolatos adatokat és összefüggések közötti korrelációt.

- Adóelkerülési mutató:

Megnevezés:

**Pénzügyi tranzakciók
adózása**

Értelmezés:

Adóelkerülési mutató	-,369*	Gyenge kapcsolat
-----------------------------	---------------	-------------------------

2.Táblázat: korreláció kapcsolat (2019)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

Láthatjuk hogy a 2019-es évben gyenge kapcsolat mutatkozott az adóelkerülési mutató és a pénzügyi tranzakciók adózása között. Tehát kevésbé van hatása a rossz adómorálnak a pénzügyi tranzakciók adózása kapcsán.

- Társasági adó:

Megnevezés:

**Jogdíjakra
vonatkozó
adó**

Értelmezés:

**Általános
forgalmi
adó**

Értelmezés:

Osztalékadó

Értelmezés:

Társasági Adó	,540**	Közepesen erős kapcsolat	-,516**	Közepesen erős kapcsolat	,518**	Közepesen erős kapcsolat
--------------------------	---------------	---	----------------	---	---------------	---

2.Táblázat: korreláció kapcsolat (2019)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

Láthatjuk hogy a 2019-es évben a társasági adó és az általános forgalmi adó között közepesen erős korrelációs kapcsolat található. Továbbá negatív a korrelációs kapcsolat a két tényező között. Aminek az értelmezése, hogy ha egy országban magas a társasági adókulcs akkor az általános forgalmi adókulcsa alacsony. A nyugati országokban elterjedtebb ez a fajta korreláció, hogy a társasági adó magasabb mint az általános forgalmi adó. A kelet európai országokban fordított az arány, általában a társasági adó alacsonyabb mint az általános forgalmi adó. Az osztalékadó között is közepesen erős kapcsolat fedezhető fel, az osztalék fontos befolyásoló

tényező a társasági adólap kiszámításához. Mindemellett, a Jogdíjakra vonatkozó adózás között is közepesen erős kapcsolat található.

- Adóék:

Megnevezés:	Osztalék arány	Értelmezés:	Nettó pénzügyi vagyoni ráta	Értelmezés:
Adóék	,486**	Közepesen erős kapcsolat	-,422**	Közepesen erős kapcsolat

3.Táblázat: korreláció kapcsolat (2019)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

Az adóék a jövedelmek oldaláról egy nagyon fontos mutató ami megmutatja, hogy az állam hány %-ban vonja el jövedelmet adók és járulékok formájában. Az adórendszereknek nagyon fontos, hogy az adóék milyen arányú mert a ez alapján tudják befolyásolni a magánszemélyek jövedelmeit. Ezen kívül nagyon érdekes tény, hogy az adóék és az osztalék aránya között pozitív kapcsolat van. Továbbá az adóék és a nettó pénzügyi vagyoni ráta között negatív a korrelációs kapcsolat. Aminek az értelmezése, hogy a ha nő az adóék aránya akkor csökkenni fog a nettó pénzügyi vagyoni ráta.

- Általános forgalmi adó:

Megnevezés:	Társasági adó	Értelmezés:	Állami bevételek	Értelmezés:
Általános forgalmi adó	-,516**	Közepesen erős kapcsolat	,511**	Közepesen erős kapcsolat

4.Táblázat: korreláció kapcsolat (2019)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

Az általános forgalmi adó az egyik legfontosabb adó hiszen egy több fázisú adó aminek a mértéke nagyon érzékenyen hat az országok gazdaságára. A legszorosabb kapcsolata a társasági adóval van és negatív a korrelációs kapcsolat van közöttük. Továbbá az államoknak nagyon jelentős adóbevételt jelent az általános forgalmi adó. Ez alapján az állami bevételek és az általános forgalmi adó között pozitív korrelációs kapcsolat mutatkozik. Ami azt jelenti, hogy ha az általános forgalmi adó mértéke nő, akkor vele együtt fog nőni az állami bevételek.

- Nettó pénzügyi vagyoni ráta:

Megnevezés:	Adóék	Értelmezés:
Nettó pénzügyi vagyoni ráta	-,422**	Közepesen erős kapcsolat

5.Táblázat: korreláció kapcsolat (2019)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

A táblázat szerint a nettó pénzügyi vagyoni ráta és az adóék között negatív korrelációs kapcsolat fedezhető fel. Az értelmezés tehát, ha a nettó pénzügyi vagyoni ráta nő akkor az adóék csökken. A két tényező között közepesen erős kapcsolat látható.

- Transzfer adó:

Megnevezés:	Osztalék arány	Értelmezés:
transzfer adó	,452**	Közepesen erős kapcsolat

6.Táblázat: korreláció kapcsolat (2019)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

Ahogy láthatjuk a transzfer adó és az osztalék aránya között pozitív korrelációt találunk. Azaz, ha nő a transzferekből származó adó akkor vele együtt nőni fog az osztalék aránya is. A két tényező között közepesen erős kapcsolat látható és ebből némi következtetéseket is le lehet vonni, hogy egy vállalatnak az osztalék fizetési aránya hogyan reagál amikor egy állam megváltoztatja a transzfer adózás szabályait.

- Vagyonadó:

Megnevezés:	Államadósság	Értelmezés:	legmagasabb jövedelmi mutató	Értelmezés:
Vagyonadó	,374*	Gyenge kapcsolat	,403*	Közepesen erős kapcsolat

7.Táblázat: korreláció kapcsolat (2019)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

A vagyonadó és az államadósság között gyenge korrelációs kapcsolat mutatkozott 2019-ben. Továbbá pozitív korrelációs kapcsolatot lehet találni, ami azt jelenti, hogy ha nő vagyonadó akkor kisebb mértékben fog nőni az államadósság. De a legmagasabb jövedelmi mutató és a vagyonadó között már magasabb a korrelációs arány azaz közepesen erős kapcsolat található és ugyanúgy pozitív a kapcsolat. Tehát ha nő vagyonadó akkor a legmagasabb jövedelmi mutató követni fogja a változás mértékét.

- Pénzügyi tranzakciók adózása:

Megnevezés:	Foglalkoztatási ráta	Értelmezés:
Pénzügyi tranzakciók adózása	-,456**	Közepesen erős kapcsolat

8.Táblázat: korreláció kapcsolat (2019)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2019-ben a Pénzügyi tranzakciók adózása és a foglalkoztatási ráta között negatív korrelációs hatását lehetett kiszűrni. Ami nagyon érdekes összefüggéseket lehet megfigyelni. Hiszen a kapcsolat értelmezése, hogy ha megnövekszik a pénzügyi tranzakciók adózása akkor azt fogja eredményezni, hogy csökkenni fog a foglalkoztatási ráta. Azaz kevesebb lesz a munkaerő az adott országban. Továbbá közepesen erős kapcsolat van a két tényező között.

- Ingatlanadó:

Megnevezés:	Államadósság	Értelmezés:
Ingatlanadó	,441**	Közepesen erős kapcsolat

9.Táblázat: korreláció kapcsolat (2019)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

A kutatás során az ingatlanadó és az államadósság között kapcsolati összefüggést lehetett találni. A korrelációs kapcsolat a két tényező között pozitív irányú. Az értelmezés szerint ha az ingatlanokat megadóztatjuk akkor előbb vagy utóbb az államadósság is meg fog növekedni, hiszen ez a nyomás a társadalmat is érinti. Továbbá, a két tényező között közepesen erős kapcsolat található. Az ingatlanadó egy nagyon érzékeny adó ami veszélyes lehet és potenciális fenyegetést jelenthet a társadalmi jólétére.

2020-as évhez tartozó táblázatok megmutatják a legfontosabb adózással kapcsolatos adatokat és összefüggések közötti korrelációt.

- Adóelkerülési mutató:

Megnevezés:	Pénzügyi tranzakciók adózása	Értelmezés:
Adóelkerülési mutató	-,372*	Gyenge kapcsolat

10.Táblázat: korreláció kapcsolat (2020)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2020-ban ugyanúgy gyenge kapcsolat található a pénzügyi tranzakciók adózása és az adóelkerülések között. 2020-ban minimálisan erősödött a két tényező közötti kapcsolat.

- Társasági adó:

2020-ban nem találtunk szignifikáns adatokat a társasági adóhoz kapcsolódóan. Így azt a következtetést vonom le hogy nem történt nagy mértékű változás. A külső belső környezet nem hatott a társasági adóra.

- Adóék:

2020-ban az adóékre vonatkozóan sincs magyarázó adat, így a társasági adó esetén is hasonló feltételezést kell megállapítani.

- Általános forgalmi adó:

Megnevezés:	Jogdíjakra vonatkozó adó	Értelmezés:
Általános forgalmi adó	-,434**	Közepesen erős kapcsolat

11.Táblázat: korreláció kapcsolat (2020)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2020-ban mivel nem volt társasági adóra vonatkozó adatunk így az általános forgalmi adónak más tényezővel volt kapcsolata. A jogdíjakra vonatkozó adó és az általános forgalmi adó között negatív korrelációs kapcsolat található 2020-as évben. Azaz ha nőtt az általános forgalmi adó akkor csökkent a jogdíjakra vonatkozó adózás mértéke. A két tényező között közepesen erős kapcsolat látható.

- Vagyonadó:

Megnevezés:	Ingatlanadó	Értelmezés:
Vagyonadó	,341*	Gyenge kapcsolat

12.Táblázat: korreláció kapcsolat (2020)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2020-ban a vagyonadó és az ingatlanadó között gyenge kapcsolat található. Emellett, pozitív a korrelációs hatás ami azt jelenti hogy ha nő a vagyonadó akkor az ingatlanadó kisebb mértékben fogja követni.

- Pénzügyi tranzakciók adózása:

Megnevezés:	Adóelkerülési mutató	Értelmezés:	Jogdíjakra vonatkozó adó	Értelmezés:
Pénzügyi tranzakciók adózása	-,372*	Gyenge kapcsolat	,331*	Gyenge kapcsolat

13.Táblázat: korreláció kapcsolat (2020)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

A kutatás során a pénzügyi tranzakciók adózása kapcsán az adóelkerülések és a jogdíjakra vonatkozó adók között gyenge korrelációs kapcsolatok fedezhetők fel. A pénzügyi tranzakciók adózása és az adóelkerülések között negatív korrelációs kapcsolat fedezhető fel. Azaz, ha megnőnek a pénzügyi tranzakciók adózásának mértéke akkor csökkenni fog az adóelkerülések

aránya ami azt jelentheti hogy javultak a adózási morálok. De két tényező közti korrelációs kapcsolat gyenge. Továbbá, a jogdíjakra vonatkozó adók és a pénzügyi tranzakciók adózása között pozitív korrelációs kapcsolat található. A kapcsolat az jelenti ha nő a pénzügyi tranzakciók adózásának a mértéke, akkor kisebb mértékben fogja követni a jogdíjakra vonatkozó adók mértéke. A két tényező között gyenge korrelációs kapcsolat található.

- Ingatlanadó:

Megnevezés:	Vagyonadó	Értelmezés:	Jogdíjakra vonatkozó adó	Értelmezés:
Ingatlanadó	,341*	Gyenge kapcsolat	,360*	Gyenge kapcsolat

14.Táblázat: korreláció kapcsolat (2020)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2020-as évben az ingatlanadó és a vagyonadó között pozitív korrelációs kapcsolat látható a kutatás során. Ennek a két tényezőnek az értelmezése ha az ingatlan adót megnöveljük akkor a vagyonadó kisebb mértékben fog növekedni aminek a korrelációs kapcsolata gyenge. Továbbá, az ingatlandó és a jogdíjakra vonatkozó korrelációs kapcsolat ugyanúgy pozitív irányú. Az értelmezése is hasonló ha nő az ingatlanadó akkor a jogdíjakra vonatkozó adó kisebb mértékben fog nőni és a kapcsolat erőssége is gyenge.

2021-es évhez tartozó táblázatok meg mutatják a legfontosabb adózással kapcsolatos adatokat és összefüggések közötti korrelációt.

- Adóelkerülési mutató:

2021-es évben nem volt kiugró adat, az adóelkerülések kapcsán. Feltételezés szerint az adómorál nem változott, így a gazdasági szereplők elégedettek voltak az adójogi szabályozásokkal 2021-ben.

- Társasági adó:

Megnevezés:	Általános forgalmi adó	Értelmezés:
Társasági adó	-,582**	Közepesen erős kapcsolat

15.Táblázat: korreláció kapcsolat (2021)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2021-ben a társasági adó és az általános forgalmi adó közötti korrelációs kapcsolat változatlan maradt. Továbbá a korrelációs irány negatív maradt. Az értelmezés megmaradt azaz ha nő a

társasági adó mértéke akkor csökken az általános forgalmi adó mértéke. A kapcsolat mértéke közepesen erős mértékű volt.

- Adóék:

Megnevezés:	Osztalék arány	Értelmezés:	Nettó pénzügyi vagyoni ráta	Értelmezés:
Adóék	,515**	Közepesen erős kapcsolat	-,350*	Gyenge kapcsolat

16.Táblázat: korreláció kapcsolat (2021)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2021-ben az adóék és az osztalék arány közötti korrelációs kapcsolat megerősödött azaz a kapott eredmény alapján pozitív kapcsolat látható. Ennek az értelmezése, hogy ha nő az adóék akkor vele együtt fog nőni az osztalék aránya is. A két tényező között közepesen erős kapcsolat van. Továbbá, az adóék és a nettó pénzügyi vagyoni ráta között gyenge korrelációs kapcsolat látható. A két tényező magyarázata, hogy ha nő az adóék akkor csökkeni fog a nettó pénzügyi vagyoni ráta.

- Általános forgalmi adó:

Megnevezés:	Társasági adó	Értelmezés:	Állami bevételek	Értelmezés:
Általános forgalmi adó	-,582**	Közepesen erős kapcsolat	,355*	Gyenge kapcsolat

17.Táblázat: korreláció kapcsolat (2021)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

Az általános forgalmi adó és a társasági adó között negatív korrelációs kapcsolat van, ahol a 2021-es társasági adó résznél vettük össze. De az állami bevételekkel kapcsolatban a korrelációs kapcsolat gyenge volt. 2021-es adatok alapján ha nő az általános forgalmi adó akkor kisebb mértékben fog nőni az állami bevételek.

- Nettó pénzügyi vagyoni ráta:

Megnevezés:	Adóék:	Értelmezés:
Nettó pénzügyi vagyoni ráta	-,350*	Gyenge kapcsolat

18.Táblázat: korreláció kapcsolat (2021)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

A nettó pénzügyi vagyoni ráta és az adóék között a korrelációs kapcsolat negatív irányú volt. Értelmezése, hogy ha nő a nettó pénzügyi vagyoni ráta akkor csökkeni fog az adóék mértéke. De kapcsolat erőssége gyenge volt 2021-es évben.

- Transzfer adó:

Megnevezés:	Államadósság	Értelmezés:	legmagasabb jövedelmi mutató	Értelmezés:
Transzfer adó	,358*	Gyenge kapcsolat	,547**	Közepesen erős kapcsolat

19.Táblázat: korreláció kapcsolat (2021)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2021-es évben a transzferre vonatkozó adózás és az államadósság között pozitív korrelációs kapcsolat található, aminek az erőssége gyenge. Továbbá a transzfer adózás és a legmagasabb jövedelem között is ugyanúgy pozitív korrelációs kapcsolat található. A két tényező között közepesen erős kapcsolat mutatkozik meg a kutatás során.

- Vagyonadó:

Megnevezés:	Államadósság	Értelmezés:	legmagasabb jövedelmi mutató	Értelmezés:
Vagyonadó	,397*	Gyenge kapcsolat	,429**	Közepesen erős kapcsolat

20.Táblázat: korreláció kapcsolat (2021)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

A vagyonadó és az államadósság közötti korrelációs kapcsolat pozitív irányú és annak az erőssége gyenge volt. 2021-ben a vagyonadó nem volt nagy hatással az államadósságra nézve. Továbbá a vagyonadó és legmagasabb jövedelmi mutató között is pozitív korrelációs kapcsolat található aminek az erőssége közepesen erős kapcsolat mutatkozott.

2022-es évhez tartozó táblázatok meg mutatják a legfontosabb adózással kapcsolatos adatokat és összefüggések közötti korrelációt.

- Adóelkerülési mutató:

2022-es évre vonatkozóan a kutatás során nem volt olyan adat ami magyarázatot adott volna az adómorál javulására vagy romlására. A helyes adómorál mindig egy nagyon fontos szempont arra vonatkozóan, hogy az országok adórendszere hatékonyan tudjanak működni.

Továbbá, adózásra vonatkozó jogszabályok betarthatóak legyenek a gazdaság összes szereplője számára és ne adjon okot arra hogy adóelkerüléssel próbálják a a profitjukat maximalizálni.

- Társasági adó:

Megnevezés:	Általános forgalmi adó	Értelmezés:	Jogdíjakra vonatkozó adó	Értelmezés:	Osztalék arány	Értelmezés:
Társasági adó	-,566**	Közepesen erős kapcsolat	,442**	Közepesen erős kapcsolat	,451**	Közepesen erős kapcsolat

21.Táblázat: korreláció kapcsolat (2022)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2022-es évre vonatkozóan a társasági adó és az általános forgalmi adó közötti korrelációs kapcsolati irány továbbra negatívnak minősült. Aminek értelmezése, hogy ha nő a társasági adó mértéke akkor az általános forgalmi adó mértéke csökkeni fog. A két tényező közötti kapcsolat erőssége közepesen erősnek bizonyult. Továbbá ebben az évben a jogdíjakra vonatkozó adózás és a társasági adó közötti korrelációs kapcsolat pozitívnak bizonyult. A két tényező között közepesen erős kapcsolat látható. Mindemellett, a társasági adó és az osztalék aránya között is pozitív korrelációs kapcsolat található aminek az erőssége közepesen erősnek látható.

- Adóék:

Megnevezés:	Osztalék arány	Értelmezés:	Nettó pénzügyi vagyoni ráta	Értelmezés:
Adóék	,474**	Közepesen erős kapcsolat	-,374*	Gyenge kapcsolat

22.Táblázat: korreláció kapcsolat (2022)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2022-ben az adóék és az osztalékok aránya között pozitív korrelációs kapcsolat található. Ennek az értelmezése, hogy az adóéknak a növekedése azt eredményezi, hogy az osztalék aránya is növekedni fog. A két tényező közötti korrelációs kapcsolat közepesen erősnek látható. Továbbá az adóék és a nettó pénzügyi vagyoni ráta között a korrelációs kapcsolat negatív és gyenge.

- Általános forgalmi adó:

Megnevezés: Társasági adó **Értelmezés:** Állami bevételek **Értelmezés:** Jogdíjakra vonatkozó adó **Értelmezés:**

Általános forgalmi adó	-,566**	Közepesen erős kapcsolat	,597**	Közepesen erős kapcsolat	-,438**	Közepesen erős kapcsolat
-------------------------------	---------	---------------------------------	--------	---------------------------------	---------	---------------------------------

23.Táblázat: korreláció kapcsolat (2022)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

A társasági adó és az általános forgalmi adónál végzett megállapítások megmaradtak. Továbbá az állami bevételek és az általános forgalmi adó közötti korrelációs kapcsolat iránya nem változott, a korábbi évekhez képest. A kapcsolat erőssége viszont erősödött de ugyanúgy közepesen erős korrelációs kapcsolat van. 2022-es évre az általános forgalmi adó és a jogdíjakra vonatkozó adózás mértéke között, korrelációs kapcsolatot lehetett megállapítani. Azaz a kapcsolat iránya negatív ami azt jelenti ha nő az általános forgalmi adó akkor a jogdíjakra vonatkozó adózás mértéke csökkeni fog. A két tényező közötti kapcsolat erőssége közepesen erősnek írható le.

- Nettó pénzügyi vagyoni ráta:

Megnevezés: Adóék **Értelmezés:** Pénzügyi tranzakciók adózása **Értelmezés:**

Nettó pénzügyi vagyoni ráta	-,374*	Gyenge kapcsolat	,400*	Közepesen erős kapcsolat
------------------------------------	--------	-------------------------	-------	---------------------------------

24.Táblázat: korreláció kapcsolat (2022)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2022-ben a nettó pénzügyi vagyoni ráta és az adóék közötti korrelációs kapcsolat iránya negatívnak látható és annak kapcsolati erőssége gyenge. Továbbá a pénzügyi tranzakció adózása és a nettó pénzügyi vagyoni ráta közötti korrelációs kapcsolat iránya pozitív aminek az erőssége közepes.

- Transzfer adó:

Megnevezés: Legmagasabb jövedelmi mutató **Értelmezés:** Pénzügyi tranzakciók adózása **Értelmezés:**

Transzfer adó	,492**	Közepesen erős kapcsolat	,335*	Gyenge kapcsolat
----------------------	--------	---------------------------------	-------	-------------------------

25.Táblázat: korreláció kapcsolat (2022)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

Transzfer adózás és a legmagasabb jövedelmi mutató között pozitív korrelációs irány mutatkozik. Ennek a jelentése, hogy ha nő a transzfer adó mértéke akkor a legnagyobb jövedelmi mutató mértéke követni fogja a változás mértékét. A két tényező közötti korrelációs kapcsolat erőssége közepes. Továbbá a transzfer adó és a pénzügyi tranzakciók adózása között is pozitív irányú kapcsolat található. Aminek az erőssége gyenge.

- Vagyonadó:

Megnevezés:	Államadósság	Értelmezés:	Legmagasabb jövedelmi mutató	Értelmezés:
Vagyonadó	,363*	Gyenge kapcsolat	,400*	Közepesen erős kapcsolat

26.Táblázat: korreláció kapcsolat (2022)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

A vagyonadó és az államadósság között pozitív irányú korrelációs kapcsolat található. A két tényező között gyenge a korrelációs kapcsolat. Azaz ha megnöveljük vagyonadót akkor nem teljes mértékben növeli az államadósság mértékét. Továbbá, a vagyonadó és a legmagasabb jövedelmi mutató között is pozitív irányú korrelációs kapcsolat található aminek az erőssége közepes.

- Pénzügyi tranzakciók adózása:

Megnevezés:	Digitális szolgáltatások adózása	Értelmezés:	Foglalkoztatási ráta	Értelmezés:
Pénzügyi tranzakciók adózása	,478**	Közepesen erős kapcsolat	-,500**	Közepesen erős kapcsolat

27.Táblázat: korreláció kapcsolat (2022)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2022-es évben láthatunk egy új adóterhelési mutatót ami a digitális szolgáltatások adózását jelenti. A digitális szolgáltatások adózása és a pénzügyi tranzakciók adózása között pozitív korrelációs kapcsolat mutatkozik. Ezt a kapcsolatot úgy tudjuk értelmezni, hogy ha nő a pénzügyi tranzakciók adózásának aránya akkor vele együtt fog még nőni a digitális szolgáltatások adózása is. A két tényező között közepesen erős korrelációs kapcsolat látható a kutatás során. Továbbá egy nagyon érdekes kapcsolat van a pénzügyi tranzakciók adózása és a foglalkoztatási ráta között. A két tényező között negatív korrelációs kapcsolat mutatkozik aminek a jelentése, hogy ha növeljük a pénzügyi tranzakciók adózását akkor ezzel szemben

csökkeni fog a foglalkoztatás. Az országok számára nagyon fontos gazdaságpolitikai kérdés lehet hiszen itt a foglalkoztatás kérdését nagyban befolyásolhatja ha a pénzügyi tranzakciók adózásának a mértéke megváltozna. A pénzügyi tranzakciók adózása és a foglalkoztatás között közepesen erős korrelációs kapcsolat fedezhető fel.

- Ingatlanadó:

Megnevezés:	Államadósság	Értelmezés:
Ingatlanadó	,552**	Közepesen erős kapcsolat

28.Táblázat: korreláció kapcsolat (2022)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2022-ben az ingatlanadó és az államadósság között pozitív korrelációs kapcsolat mutatkozik ami szerint ha növeljük a az ingatlanadót akkor vele együtt az államadósság is megfog növekedni. A két tényező között közepesen erős korrelációs kapcsolat van.

Végezetül, korrelációk vizsgálata után megvizsgáljuk hogy a legfőbb adóterhelési mutatók mennyivel változtak a bázisidőszakhoz képest. Azt vizsgáljuk hogy van-e jelentős változás és ha van akkor az mi idézhette elő. Mellesleg, az adóterhelési mutatók mellé még megvizsgáljuk, hogy az ingatlan adó milyen mértékű volt a az egyes években a bázisidőszakhoz képest. A bázis időszakunk a 2019-es év lesz.

A vizsgált adóterhelési mutatók:

Ingatlanadó
Társasági adó
Általános Forgalmi adó
Adóék

29.Táblázat: adóterhelési mutatók

Forrás: saját szerkesztés, 2023

A változásoknak az értelmezéséhez az adóterhelési mutatók és a legerősebb változók közötti korrelációs kapcsolatainak a változását mérjük. Az ingatlanadó és az államadósság közötti korrelációs kapcsolat változását vizsgáljuk a vizsgált időszakokban. A társasági adónál pedig az általános forgalmi adó közötti korrelációs kapcsolatot vizsgáljuk. Továbbá az általános forgalmi adó és az állami bevételek közötti korrelációs kapcsolatainak a változását is vizsgáljuk. Végezetül, Az adóék és az osztalék aránya közötti korrelációs kapcsolata hogyan alakult a vizsgált időszakban.

2020-ban történt változások a bázisidőszakhoz képest:

Megnevezés:	Bázisidőszak	Vizsgált időszak	Változás mértéke
Ingtatlanadó	4,41	nincs adat	nem mérhető
Társasági adó	5,16	nincs adat	nem mérhető
Általános forgalmi adó	5,11	nincs adat	nem mérhető
Adóék	4,86	nincs adat	nem mérhető

30.Táblázat: korrelációs kapcsolatok változása (2020)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2020-ban, az adatbázis kutatás alapján nem találtunk releváns információkat arra vonatkozóan hogy történtek e nagy mértékű változások. Arra következtetésre jutottam hogy 2020-ban nem történtek változások a vizsgált adóterhelési mutatók kapcsán.

2021-ban történt változások a bázisidőszakhoz képest:

Megnevezés:	Bázisidőszak	Vizsgált időszak	Változás mértéke
Ingtatlanadó	4,41	nincs adat	nem mérhető
Társasági adó	5,16	5,82	+12,8%
Általános forgalmi adó	5,11	3,55	-30,5%
Adóék	4,86	5,15	+6%

31.Táblázat: korrelációs kapcsolatok változása (2020)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2021-ben, az ingatlanadóra vonatkozó adatok ismét nem álltak rendelkezésünkre. Ez alapján azt a következtetést kell levonnom hogy nem történt a nagy mértékű változás az ingatlanadó kapcsán. De a többi adóterhelési mutatókra vonatkozóan 2021-ben rendelkezésünkre álltak adatok amiknek a segítségével megtudtuk határozni a változások mértékét. A társasági adó és az általános forgalmi adó közötti korrelációs kapcsolat erősödött. Az eredmény az mutatja 12,8%-kal erősebb lett a két tényező közötti kapcsolat. Az általános forgalmi adó és az állami bevételek közötti kapcsolat 2021-ben meggyengült, a gyengülés mértéke 30,5% volt. Továbbá, az adóék és az osztalék arány közötti korrelációs kapcsolat erősödött aminek az értelmezése hogy 2021-ben a kapcsolat szorosabb lett 6%-kal.

A változások értelmezése 2021-ben azt a következtetést lehetett levonni hogy a külső gazdasági környezet befolyásolta a kapcsolatoknak a mértékét. A hatás mértéke az általános forgalmi adó és az állami bevételek között nagyban befolyásolta hiszen a két tényező közötti korrelációs kapcsolat 30%-kal gyengébb lett. A gyengülés oka lehet a 2021-ben történt Covid-19 járváynak a hatása ami jelentősen megváltoztatta az OECD országok gazdasági környezetét

és szerkezetüket. 2021-es időszak nagy kihívást jelentett az OECD tagországok számára hiszen meg kellett küzdeniük az externál torzító hatásai ellen.

2022-ban történt változások a bázisidőszakhoz képest:

Megnevezés:	Bázisidőszak	Vizsgált időszak	Változás mértéke
Ingtatlanadó	4,41	5,52	+25,3%
Társasági adó	5,16	5,66	+9,7%
Általános forgalmi adó	5,11	5,97	+16,8%
Adóék	4,86	4,74	-2,5%

32.táblázat: korrelációs kapcsolatok változása (2022)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2022-ben, az általunk vizsgált adóterhelési mutatókra vonatkozó adatok, rendelkezésünkre állt. A vizsgált időszeakra vonatkozóan kitudtuk számolni a változások mértékeit. Az ingatlanadó és a államadósság közötti a korrelációs kapcsolat a bázis időszakhoz képest erősebb kapcsolat mutatkozik a kutatás során. Értelmezés szerint, 2022-ben az ingatlannak az adóztatása nagyobb mértékben növelte az állam adósság mértéket az OECD országaiban. Továbbá, a társasági adó és az általános forgalmi adó között a bázis időszak és a 2022-es változás eredményei azt mutatják hogy a korrelációs kapcsolat erősödött. A növekedés mértéke 9,7% volt. Mellesleg az általános forgalmi adó és az állami bevételek közötti kapcsolat mérték szintén erősödött ami 16,8%-kal erősödött. Az adóék és az osztalék aránya közötti korrelációs kapcsolat intenzitása gyengült a 2022-es évben. A csökkenés mértéke 2,5% volt.

3.1.1. Korreláció vizsgálat eredményei

Összeségében, a legtöbb növekedés a 2022-es évben történt, 2021-ben a külső hatásoknak a torzító hatásait lehetett elemezni és egy visszacsatolást kapni, hogy a korrelációs kapcsolatoknak a mértéke hogyan változott. Az elemzés alapján láthatjuk hogy a bázisidőszakhoz képest mennyivel változtak.

A következő elemzés 2021 és 2022 között fog most megtörténni. A két vizsgált időszakban történt a legnagyobb mértékű változás.

Megnevezés:	2021-es év	2022-es év	Változás mértéke
Társasági adó	5,82	5,66	-2,7%
Általános forgalmi adó	3,55	5,97	+68,2%
Adóék	5,15	4,74	-8%

33.Táblázat: korrelációs kapcsolatok változása
Forrás: saját szerkesztés, 2023

A két időszak eredményei azt mutatják hogy az általános forgalmi adó és az állami bevételek közötti korrelációs kapcsolat intenzitása 68,2%-kal erősödött. A változás oka, hogy 2021-ben az OECD tagországaiban az adóbevételek vissza estek. A tagországok a kiesés mértékét 2022-ben pótolták. Az elemzés alapján elmondhatjuk hogy az adórendszereknek nagyon fontos tényezője az általános forgalmi adó. Továbbá, elmondható hogy az országok adóbevételeinek a nagyrésze a fogyasztásnak a megadóztatásából származik.

3.2. Főkomponens-analízis vizsgálat

A következő elemzési módszerünk a főkomponens-analízis ami segít nekünk az OECD országokat csoportokba rendezni az adórendszerük alapján. Az elemzés során három időszaktól veszünk figyelembe 2020,2021 és 2022. A fő komponens-analízis segítségével kapunk egy jelenlegi képet arról hogy az OECD tagországoknak az adózási rendszere milyen adó politikát folytat. Azaz mely gazdasági szereplőket adóztat meg jobban és kik azok akiknek a kedvezni szeretne. Továbbá, az elemzés segítségével következtetéseket is tudunk vonni azzal kapcsolatban, hogy az országok adórendszere mennyire segít a versenyképesség fenntartható működését.

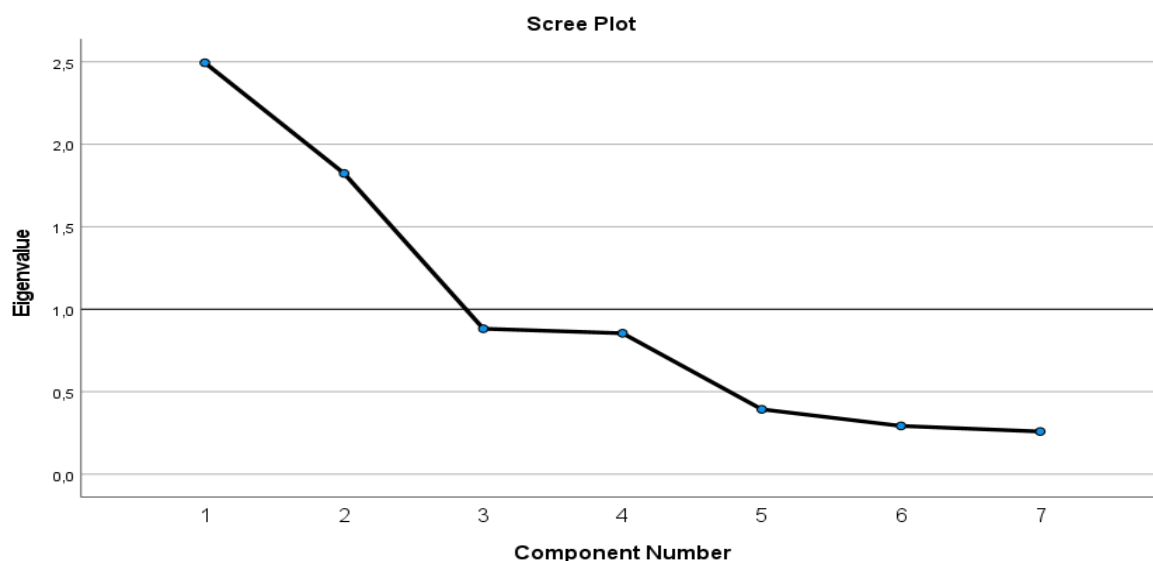
2020-ra vonatkozó elemzések:

Total Variance Explained									
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,494	35,634	35,634	2,494	35,634	35,634	2,378	33,978	33,978
2	1,824	26,052	61,686	1,824	26,052	61,686	1,940	27,708	61,686
3	0,882	12,602	74,288						
4	0,855	12,209	86,497						
5	0,393	5,621	92,118						
6	0,293	4,183	96,301						
7	0,259	3,699	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

2.ábra: variancia tábla (2020)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

A táblázatban kiolvashatjuk hogy az összes tényezőnek a varianciáját a táblázat 61,7%-ban magyarázza meg. A táblázat után készítünk egy könyök diagrammot aminek a segítségével megtudjuk állapítani hogy összesen hány csoportunk lesz az elemzés során.

3. ábra: könyök diagram (2020)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

A diagrammból kiolvashatjuk hogy összesen hány csoport képezünk. Az eredmények alapján két csoportot fogunk képezni. Annak a magyarázata, hogy miért csak két csoport lesz, hiszen az ábra határértéke az egy. Minden olyan pont ami egy fölött helyezkedik el, annyi csoportot képezünk az elemzés során. Továbbá ez a szabály érvényes lesz mind a 2021 és 2022 évekre az elemzése során.

Rotated Component Matrix ^a		
	Component	
	1	2
royalties_withholding_tax2020	0,835	0,196
CTRcorporate_rate2020	0,758	-0,104
VRvat_rate2020	-0,747	0,094
interest_withholding_tax2020	0,721	0,179
DRdividends_rate2020	0,110	0,898
TIRtop_income_rate2020	0,095	0,747
TWtax_wedge2020	-0,086	0,697
Extraction Method: Principal Component Analysis. Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.		

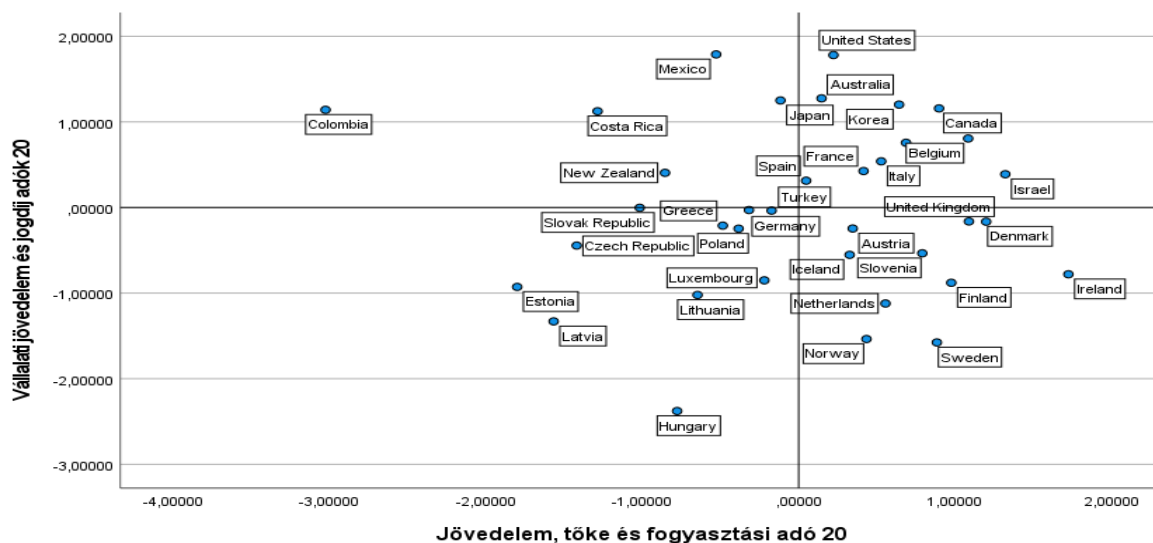
4.ábra: komponens mátrix (2020)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

A két csoport tehát a táblázatban található tényezőkből fog kialakulni. A két csoport elneveztem Vállalati jövedelmek és jogdíjak adóztatása és Jövedelem, tőke és fogyasztás adóztatása.

- **Vállalati jövedelmek és jogdíjak adóztatása:**
(Jogdíjra vonatkozó adók, Társasági adó és kamat adó)
- **Jövedelem, tőke és fogyasztások adóztatása:**

(Általános forgalmi adó, osztalék arány, legmagasabb jövedelmi mutató és adóék)

A két csoport alapján ezek a tényezők kerültek be.

5.ábra: faktor ábra (2020)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

Az ábra alapján könnyen betudom azonosítani az OECD tagországait, hogy milyen adópolitikát folytatnak. Az elemzésünk következő lépése hogy a főkomponens-analízis ábrát négy részre fogom bontani, hogy az OECD tagországokat könnyen belehessen azonosítani adópolitikájuk alapján.

- 1. csoport – A vállalati jövedelmet és a lakossági jövedelmet nagy mértékben adóztat
- 2. csoport – A vállalati jövedelmet és a lakossági jövedelmet kis mértékben adóztat
- 3. csoport – A vállalati jövedelmet nagy mértékben adóztat
- 4. csoport – A lakossági jövedelmet nagy mértékben adóztat

1. csoport

Izrael
Kanada
Belgium
Olaszország
Dél-Korea

34.Táblázat: 1.csoport (2020)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

2020-ban öt ország adatai szerint a vállalati jövedelmeket és a lakossági jövedelmeket is egyaránt nagy mértékben adóztat.

2. csoport

Magyarország
Lettország
Észtország
Csehország
Szlovákia
Lengyelország
Litvánia
Luxemburg

35.Táblázat: 2.csoport (2020)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

2020-ban nyolc ország adatai szerint a vállalati jövedelmeket és a lakossági jövedelmeket is alacsony mértékben adóztat.

3. csoport

Kolumbia
Mexikó
Costa Rica
Új-Zéland
Törökország
Spanyolország
Franciaország
Japán
Amerikai Egyesült Államok
Ausztrália

36.Táblázat: 3.csoport (2020)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

2020-ban tíz ország adatai szerint a vállalati jövedelmeket nagy mértékben adóztat és a lakosság jövedelmeit kevésbé adóztatja meg.

4. csoport

Írország
Svédország
Finnország
Norvégia
Hollandia

Egyesült Királyság

Ausztria

Izland

Németország

37.Táblázat: 4.csoport (2020)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2020-ban kilenc ország adatai szerint vállalati jövedelmeket kis mértékben adóztat és a lakosság jövedelmeit pedig nagy mértékben adóztatja meg.

2020-as évben tehát az OECD tagországainak a többsége a vállalati jövedelmeket adóztatja meg. Ami azt jelenti, hogy magas társasági adó kulcsot használnak. Továbbá, kevés ország van ami mind a vállalati jövedelmeket és a lakosság jövedelmeit is adóztatja. Arra következtetésre jutottam, hogy a 2020-as év kapcsán az OECD országok a lakosságnak a jólétét szeretnék fenntartani és kevesebb adót beszedni tőlük.

2021-re vonatkozó elemzések:

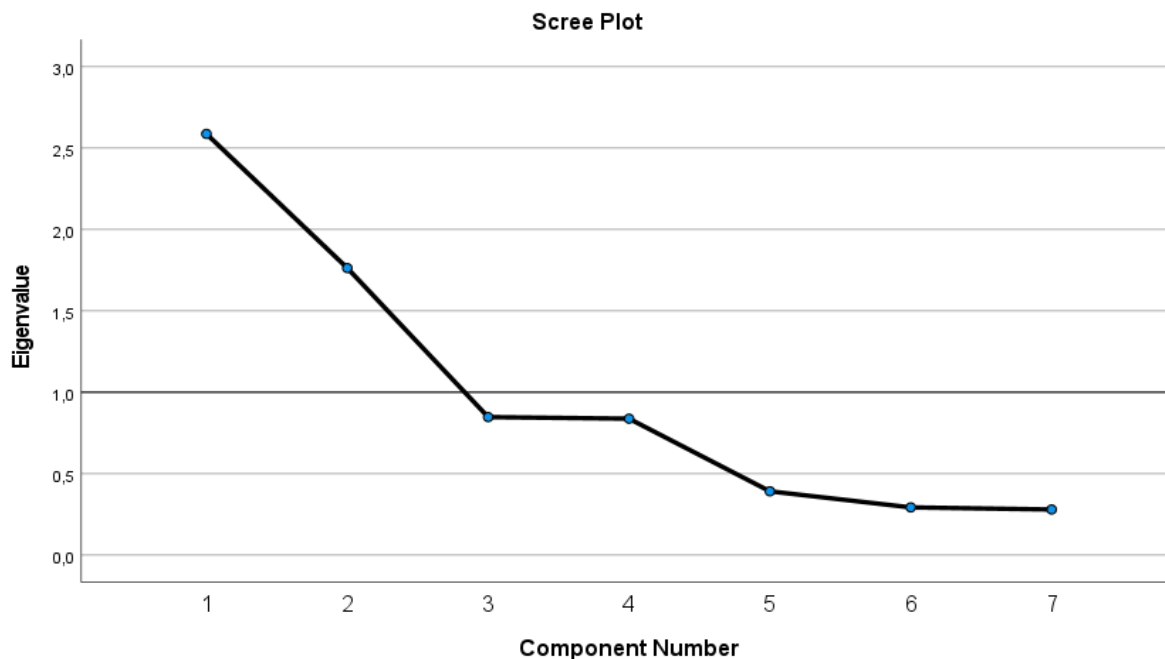
Total Variance Explained									
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,587	36,957	36,957	2,587	36,957	36,957	2,405	34,364	34,364
2	1,763	25,184	62,141	1,763	25,184	62,141	1,944	27,777	62,141
3	0,848	12,108	74,249						
4	0,838	11,970	86,219						
5	0,392	5,595	91,814						
6	0,293	4,185	95,999						
7	0,280	4,001	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

6.ábra: variancia tábla (2021)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

A táblázatban kiolvashatjuk hogy az összes tényezőnek a varianciáját a táblázat 62,1%-ban magyarázza meg. A táblázat után készítünk egy könyök diagrammot aminek a segítségével megtudjuk állapítani hogy összesen hány csoportunk lesz az elemzés során.

7.ábra: könyök ábra (2021)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

A diagrammból kiolvashatjuk hogy összesen hány csoport képezünk. Az eredmények alapján két csoportot fogunk képezni.

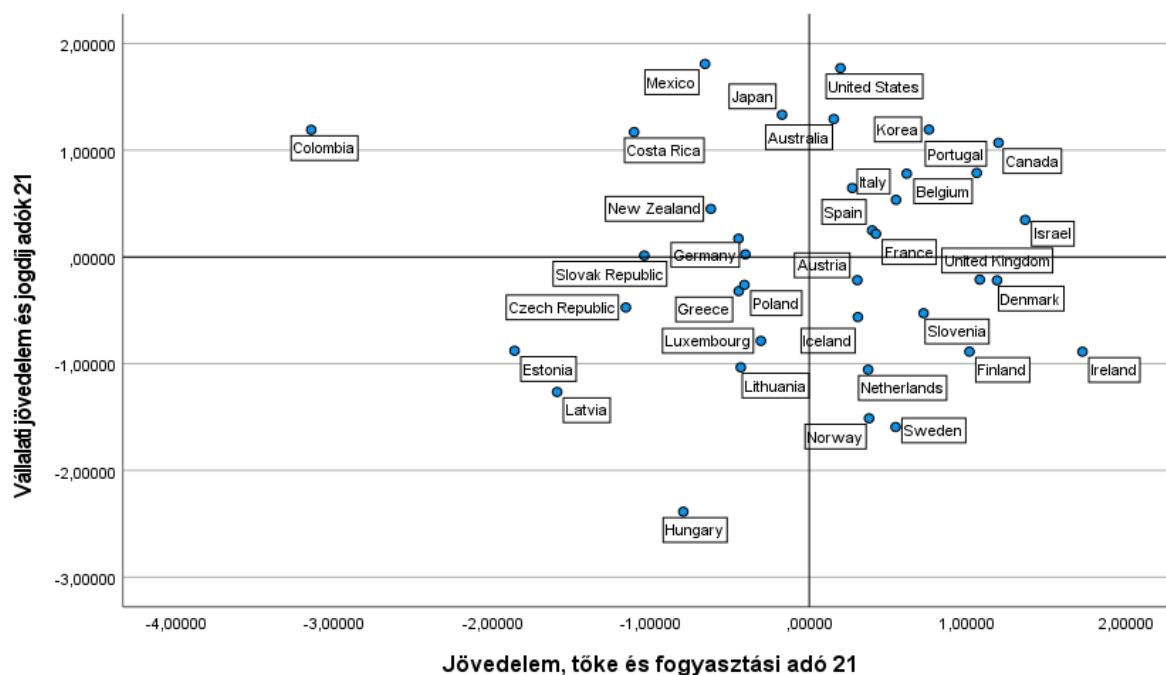
Rotated Component Matrix ^a			
	Component		
	1	2	
royalties_withholding_tax2021	0,817	0,233	
CTRcorporate_rate2021	0,788	-0,106	
VRvat_rate2021	-0,761	0,064	
interest_withholding_tax2021	0,709	0,210	
DRdividends_rate2021	0,093	0,886	
TWtax_wedge2021	-0,068	0,732	
TIRtop_income_rate2021	0,142	0,714	
Extraction Method: Principal Component Analysis. Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.			

8.ábra: komponens mátrix (2021)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

A két csoport tehát a táblázatban található tényezőkből fog kialakulni. A két csoport elneveztem Vállalati jövedelmek és jogdíjak adóztatása és Jövedelem, tőke és fogyasztás adóztatása.

- **Vállalati jövedelmek és jogdíjak adóztatása:**
(Jogdíjra vonatkozó adók, Társasági adó, osztalék arány és kamat adó)
- **Jövedelem, tőke és fogyasztások adóztatása:**
(Általános forgalmi adó, legmagasabb jövedelmi mutató és adóék)

A két csoport alapján ezek a tényezők kerültek be.

9.ábra: faktor ábra (2021)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

Az ábra alapján könnyen betudjuk azonosítani az OECD tagországait hogy milyen adópolitikát folytatnak. Az elemzésünk következő lépése hogy a főkomponens-analízis ábrát négy részre fogom bontani, hogy az OECD tagországokat könnyen belehessen azonosítani adópolitikájuk alapján.

- 1. csoport – A vállalati jövedelmet és a lakossági jövedelmet nagy mértékben adóztat
- 2. csoport – A vállalati jövedelmet és a lakossági jövedelmet kis mértékben adóztat
- 3. csoport – A vállalati jövedelmet nagy mértékben adóztat
- 4. csoport – A lakossági jövedelmet nagy mértékben adóztat

1. csoport

Izrael
Kanada
Portugália
Korea
Belgium

38.Táblázat: 1.csoport (2021)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

2021-ban öt ország adatai szerint a vállalati jövedelmeket és a lakossági jövedelmeket is egyaránt nagy mértékben adóztat.

2. csoport

Magyarország
Lettország
Észtország
Csehország
Litvánia
Görögország

39.Táblázat: 2.csoport (2021)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2021-ban hat ország adatai szerint a vállalati jövedelmeket és a lakossági jövedelmeket is alacsony mértékben adóztat.

3. csoport

Kolumbia
Új-Zéland
Costa Rica
Mexikó
Japán
Németország
Amerikai Egyesült Államok
Olaszország
Spanyolország
Franciaország
Ausztrália

40.Táblázat: 3.csoport (2021)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2021-ban tizenegy ország adatai szerint a vállalati jövedelmeket nagy mértékben adóztat és a lakosság jövedelmeit kevésbé adóztatja meg.

4. csoport

Írország
Svédország
Finnország
Norvégia
Hollandia
Egyesült Királyság

Ausztria
Izland
Szlovénia
Dánia

41.Táblázat: 4.csoport (2021)
 Forrás: saját szerkesztés, 2023

2021-ban tíz ország adatai szerint vállalati jövedelmeket kis mértékben adóztat és a lakosság jövedelmeit pedig nagy mértékben adóztatja meg.

2021-as évben tehát az OECD tagországainak a többsége a vállalati jövedelmeket adóztatja meg. Továbbá nem történt jelentős változás 2020-as évhez képest.

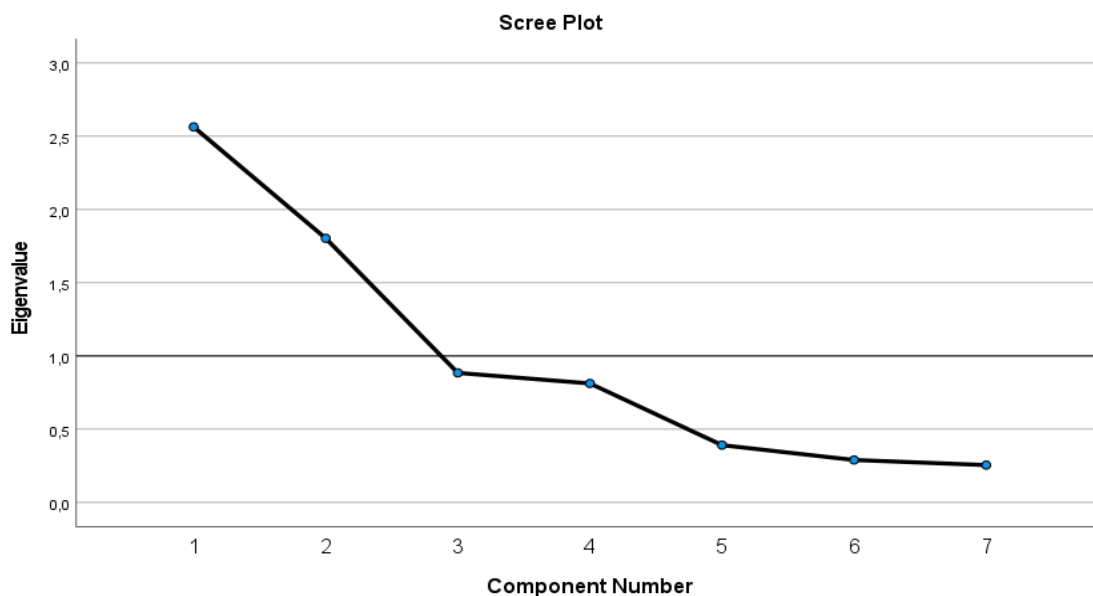
2022-re vonatkozó elemzések:

Total Variance Explained									
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2,564	36,626	36,626	2,564	36,626	36,626	2,408	34,393	34,393
2	1,803	25,760	62,386	1,803	25,760	62,386	1,960	27,993	62,386
3	0,884	12,634	75,021						
4	0,812	11,607	86,628						
5	0,391	5,587	92,215						
6	0,290	4,140	96,356						
7	0,255	3,644	100,000						

Extraction Method: Principal Component Analysis.

10.ábra: variancia tábla (2022)
 Forrás: saját szerkesztés, 2023

A táblázatban kiolvashatjuk hogy az összes tényezőnek a varianciáját a táblázat 62,4%-ban magyarázza meg. A táblázat után készítünk egy könyök diagrammot aminek a segítségével megtudjuk állapítani hogy összesen hány csoportunk lesz az elemzés során.

11.ábra: könyök diagram (2022)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

A diagrammból kiolvashatjuk hogy összesen hány csoport képezünk. Az eredmények alapján két csoportot fogunk képezni.

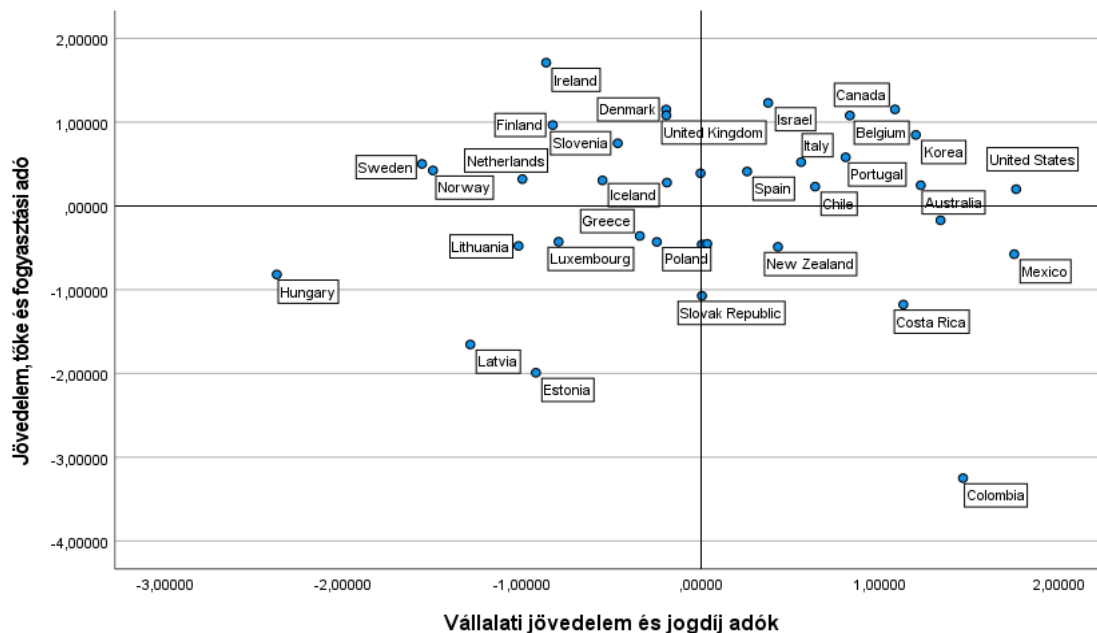
Rotated Component Matrix ^a			
	Component		
	1	2	
royalties_withholding_tax2022	0,810	0,247	
CTRcorporate_rate2022	0,788	-0,175	
VRvat_rate2022	-0,749	0,058	
interest_withholding_tax2022	0,721	0,227	
DRdividends_rate2022	0,075	0,891	
TIRtop_income_rate2022	0,181	0,723	
TWtax_wedge2022	-0,103	0,704	
Extraction Method: Principal Component Analysis.			
Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.			

12.ábra: komponens mátrix (2022)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

A két csoport tehát a táblázatban található tényezőkből fog kialakulni. A két csoport elneveztem Vállalati jövedelmek és jogdíjak adóztatása és Jövedelem, tőke és fogyasztás adóztatása.

- **Vállalati jövedelmek és jogdíjak adóztatása:**
(Jogdíjra vonatkozó adók, Társasági adó, és kamat adó)
- **Jövedelem, tőke és fogyasztások adóztatása:**
(Általános forgalmi adó, osztalék arány, legmagasabb jövedelmi mutató és adóék)

A két csoport alapján ezek a tényezők kerültek be.

13.ábra: faktor ábra (2022)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

Az ábra alapján könnyen tudjuk azonosítani az OECD tagországait hogy milyen adópolitikát folytatnak. A elemzésünk következő lépése hogy a főkomponens analízis ábrát négy részre fogom bontani hogy az OECD tagországokat könnyen belehessen azonosítani adópolitikájuk alapján.

- 1. csoport – A vállalati jövedelmet és a lakossági jövedelmet nagy mértékben adóztat
- 2. csoport – A vállalati jövedelmet és a lakossági jövedelmet kis mértékben adóztat
- 3. csoport – A vállalati jövedelmet nagy mértékben adóztat
- 4. csoport – A lakossági jövedelmet nagy mértékben adóztat

1. csoport

Amerikai Egyesült Államok
Dél-Korea
Portugália
Ausztrália
Belgium
Chile
Spanyolország
Olaszország

Izrael

Kanada

42.Táblázat: 1.csoport (2022)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

2022-ben tíz ország adatai szerint a vállalati jövedelmeket és a lakossági jövedelmeket is egyaránt nagy mértékben adóztat.

2. csoport

Magyarország

Lettország

Észtország

Litvánia

Luxemburg

Lengyelország

Görögország

43.Táblázat: 2.csoport (2022)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

2022-ben hét ország adatai szerint a vállalati jövedelmeket és a lakossági jövedelmeket is alacsony mértékben adóztat.

3. csoport

Kolumbia

Costa Rica

Új-Zéland

Szlovákia

44.Táblázat: 3.csoport (2022)
Forrás: saját szerkesztés, 2023

2022-ben tizenegy ország adatai szerint a vállalati jövedelmeket nagy mértékben adóztat és a lakosság jövedelmeit kevésbé adóztatja meg.

4. csoport

Írország

Svédország

Norvégia

Hollandia

Szlovénia

Finnország
Dánia
Egyesült Királyság
Izland

45.Táblázat: 4.csoport (2022)

Forrás: saját szerkesztés, 2023

2022-ben kilenc ország adatai szerint vállalati jövedelmeket kis mértékben adóztat és a lakosság jövedelmeit pedig nagy mértékben adóztatja meg.

2022-es évben tehát az OECD tagországainak a többsége a vállalati jövedelmeket adóztatja meg. Továbbá, kis mértékű változások történtek amiknek nem volt jelentős befolyásoló ereje.

3.2.1. Főkomponens-analízis vizsgálat eredményei

Összeségében, a főkomponens-analízis segítségével betudtuk azonosítani az OECD tagországokat a az adópolitikájuk alapján. Eredményként arra a következtetésre jutottam hogy 2020-as évtől egészen 2022-ig nem történt jelentős változás. Az OECD országok adórendszerei nem változott, az országok nagyrésze a multinacionális vállalatoknak a jövedelmeit adóztatja meg. Ami azt jelenti, hogy az országok kevés adókedvezményt nyújtanak a vállalatok számára. Az OECD tagországok a lakosság jövedelmét próbálják megvédeni amit a kutatás eredményei is alátámasztanak.

4.Következtetések és javaslatok

Az analízisek alapján belátható hogy 2019-évtől egészen 2022-ig nem történt jelentős változás az OECD tagországok adórendszereiben. A kutatás során az volt a célom hogy felderítsem milyen tényezők és mely adózási területek azok amikre az OECD tagországoknak kellő nagy figyelmet kell, hogy fordítsanak. Továbbá, a főkomponens-analízis segítségével vissza igazolást kaptunk arról hogy általában az országok adórendszerei mennyire feszes és mely gazdasági szereplőket adóztatja meg jobban. Ezeket az eredményeket négy részre osztottam és végeredményként arra megállapításra jutottam, hogy az OECD tagországok a vállalati jövedelmeket adóztatják meg többségében és a lakosságnak a jólétét próbálják maximalizálni. A korreláció analízis segítségével megtudtuk, hogy a főbb adóterhelési mutatók közül mely tényezőkkel van szorosabb kapcsolatban és ezek a kapcsolatok, hogyan hatnak a gazdasági környezetre. Továbbá az állami bevételekre, vállalati jövedelmekre, fogyasztási jövedelmekre és a lakosság jólétére. A legerősebb kapcsolat amit kaptunk a kutatás során az a általános forgalmi adó és az állami bevételek között lehetett kimutatni. A kapcsolat erőssége sok mindent elmond, hogy az állam a bevételeknek a nagysága függ az általános forgalmi adó mértéktől, továbbá nélkülözhetetlen az adórendszerek hatékony működése kapcsán. A változásokat a 2021 és 2022-es években lehetett eredményesen mérni. Az elemzések során ebben a két évben kiugró változások történtek amik befolyásolhatták a kapott eredményeket. Végezetül, az elemzéseket érdemes tovább folytatni hiszen egyre több információt kaphatunk arról hogy hogyan is kell egy hatékony adórendszert felállítani ahhoz hogy a méltányosság alapelve érvényesüljön a gazdasági szereplők között és az allokációs mechanizmusok ne torzítsák az országok versenyképességét.

Mindezek mellett a javaslataimat a következő képen fogalmazom meg, még pedig az adórendszereknek átláthatónak és alkalmazkodónak kell lenniük. Az OECD tagországoknak azért lenne előnyös ha egy olyan egységes adórendszert alakítanának ki amik, a gazdasági növekedést elősegítené és emellett az adómorált is tudnák javítani. Ha OECD tagországok ezt a víziót megtudnák valósítani akkor nagy előrelépést tennének a teljes adóharmonizáció felé. Továbbá a másik a javaslatom az lenne hogy az OECD tagországoknak kellene kezdeniük a fölösleges adóterhelési mutatóknak a kivezetését amiknek semmi féle haszna nincs csak akadályozzák a gazdasági szereplőket, hogy a tevékenységüket a lehető legmagasabb szinten tudnák végezni. Mellesleg, arany szabályként is megfogalmazható az egyszerűség elvének a használata hiszen egy adórendszer akkor lesz a lehető leghatékonyabb ha gazdasági szereplők számára nem okoz nehézséget az adózási folyamatoknak a lekövetése.

5.Összefoglalás

Dolgozatom zárásaként szeretném összegezni a gondolataimat az olvasott szakirodalmak, valamint a kutatás eredményének tekintetében. A dolgozat elején áttekintettem a legfőbb szakirodalmak álláspontjait és kutatási eredményeit az OECD tagországok adózási politikájukkal kapcsolatban. Nagyon sok információt tudhattam meg az elején, amikből később el tudtam kezdeni a dolgozatom megírását. Ezután kiválasztottam hogy mely statisztikai elemzési módszertanok lesznek a legalkalmasak arra, hogy pontos mérést tudjak végezni a kutatás során. Az elemzéshez két statisztikai módszert választottam. A választott elemzési módszerek a korreláció és a főkomponens-analízis elemzési módszerek voltak, amiknek a segítségével összefüggéseket tudtam meghatározni az egyes adóterhelési mutatók között. Továbbá, az OECD tagországokat a főkomponens-analízis segítségével csoportosítani tudtam az adó politika szerint. Az elemzés során nem történt jelentős változás. De nagyon fontos korrelációs kapcsolatokat lehetett felfedezni amik azt árulják el hogy az országoknak kellő nagy figyelmet kell fordítaniuk az adórendszer megformálása kapcsán. Végezetül javaslatokat fogalmaztam meg az adórendszer hatékonyságáról és mik azok a tényezők amik befolyásolhatják az adórendszer működését.

5.1. Záró gondolat

Zárógondolatként megszeretném említeni, hogy érdemes ezt a területet vizsgálni kutatni hiszen lehet innovatív megoldásokat keresni a jelenlegi adózási problémáknak a megoldása miatt. Véleményem szerint, minden adottság meg van ahhoz, hogy egy olyan adórendszert alkossunk meg ami nem jelent semmiféle hátrányt a gazdasági szereplők számára. Remélem, hogy áttudtam adni azokat a gondolatokat amik az olvasók számára értékesek lehetnek. Legnagyobb sikernek könyvelném el, ha az adózással kapcsolatos kutatások száma meg nőne és az egyetemi hallgatók és szakemberek kedvet kapnak ebben a témában innovatív megoldásokat és rendszerszemlélet alkotni.

Irodalomjegyzék:

- Brys, B., Perret, S., Thomas, A., O'Reilly, P. (2016). OECD Taxation Working Papers. *Tax Design for Inclusive Economic Growth*, 26, 1–66 <https://doi.org/10.1787/5jlv74ggk0g7-en>
- Brys, B., Matthews, S., Owens, J. (2011). OECD Taxation Working Papers. *Tax Reform Trends in OECD Countries*, 1, 1–18 <https://doi.org/10.1787/5kg3h0xxmz8t-en>
- Bordás, P. (2019). *Iustum Aequum Salutare, Okos adózás, mint a fenntartható adójog pillére* ? (pp. 17–25). MTA DE Közzolgáltatási Kutatócsoport.
- Czékus, Á. (2019). Doktori Értekezés. *A tagállami társasági adók és az állami támogatások közötti összefüggések*. 1–190.
- Domokos, L. (2022). *A szilárd adórendszer, mint a költségvetési reziliencia alapfeltétele ellenőrzési tapasztalatok tükrében*. In: Polgári Szemle, XVIII. évf. 1–3. szám 33–47.old.
- Dr. Dankó, L., & Tóth, Zs. (2016). Marketingkaleideoszkóp. *Transzferárazásból fakadó nemzetközi üzleti konfliktusok és alternatív kezelésük hatásvizsgálata*. (pp. 119–139)
- Erdős, É. (2012). *A beruházásösztönzés adójoga*. Miskolci Egyetem.
- Erdős, T., (2014). *Az adózás, a hatékonyság és a gazdasági növekedés kapcsolatának néhány elméleti problémája*. In: Közgazdasági Szemle, (pp. 1–76)
- Erdős, T., (2006). *Gazdaságpolitika és növekedés potenciál: Adózás, megtakarítás, hatékonyság I.* Akadémiai Kiadó.
- Erdős, T., (2006). *Gazdaságpolitika és növekedés potenciál: Adózás, megtakarítás, hatékonyság II.* Akadémiai Kiadó.
- Celikay, F., (2020). Dimensions of tax burden, *A review on OECD countries*. In: Public Finance, (pp. 27–43).
- Arnold, J., (2008). Economics Department Working Papers. *Do tax structures affect aggregate economic ? Empirical evidence from a panel of OECD countries*. 643, 1–28.
- Dackehag, M., & Hansson, A., (2012). *Taxation of income and economic growth: An empirical analysis of 25 rich OECD countries* 6, 1–31
- Organisation for Economic Co-operation and Development (2021). *Tax Administration: Digital Resilience in the COVID-19 Environment*.
- Palazzi, P., (2011). OECD Taxation Working Papers. *Taxation and Innovation*. (9), (pp. 1–77) <https://doi.org/10.1787/5kg3h0sf1336-en>
- Prof. Dr. Lentner, Cs., (2016). Új magyar közigazgatás. In Dr. Gyergyák, F., & Dr. Szabó, A.,

(Eds.), *Az adórendszer és a közpénzügyek egyes elméleti, jogszabályi és gyakorlati összefüggései*. (pp. 11–18). Közzolgálati Tisztviselők Szakmai Szervezeteinek Szövetsége.

Reszegi, L., (2010). *Hatékony piac – hatékony vállalat?* Vezetéstudomány - Budapest Management Review, 41 (7-8). (pp. 3–15).

Hagemann, R., (2018). Economic Policy Paper. *Tax policies for inclusive growth: prescription versus practice*. (24). (pp. 1–46).

Macek, R., (2014). The Impact of Taxation on Economic Growth: *Case Study of OECD Countries, Review of Economic Perspectives*. 14, (pp. 309–328)

Carattini, S., Baranzini, A., Thalmann, P., Varone, F., Vöhringer, F., (2017). Environ Resource Econ. *Green Taxes in a Post-Paris World: Are Millions of Nays Inevitable?* (68). (pp. 97–128)

Matthews, S., (2011). OECD Taxation Working Papers. *What is a "Competitive" Tax system ?* (2), (pp. 1–18). <https://doi.org/10.1787/22235558>

Tompa, K., (2019). *Adók gazdasági hatása és a fontosabb adók működési gyakorlata*. Nemzeti Közzolgálati Egyetem.

Diana Rusu, V., & Roman, V., (2018) An empirical analysis of factors affecting competitiveness of C.E.E. countries, *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 31(1), (pp. 2044–2059). <https://doi.org/10.1080/1331677X.2018.1480969>

Varga, J., (2014). Doktor értekezés tézisei. *A versenyképesség többszintű értelmezése és az innovációval való összefüggései*. Gazdálkodás és Szervezéstudományok Doktori Iskola.

Vigvári, A., (2006). Vissza az alapokhoz. *Tanulmányok a közpénzügyi rendszer reformjáról*. Debreceni Egyetem. *Assessment Instruments of Economic Feasibility of Tax Transformations*. 11(19), (pp. 298–305). <http://dx.doi.org/10.5539/ass.v11n19p298>

Vörös, Gy., (2011). Doktor értekezés tézisei. *Az adó versenyképességre gyakorolt hatása az Európai Unióban*. Gazdálkodás és Szervezéstudományok Doktori Iskola.